

ÚZEMNÝ PLÁN
OBCE

**HORNÉ
HÁMRE**

SPRÁVA
O HODNOTENÍ
ÚPD

SPRÁVA O HODNOTENÍ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE HORNÉ HÁMRE

Obsah

A. Základné údaje.....	2
I. Základné údaje o obstarávateľovi.....	2
II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii.....	3
B. Údaje o priamych vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia.....	5
I. Údaje o vstupoch.....	5
II. Údaje o výstupoch.....	14
C. Komplexná charakteristika a hodnotenie vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia.....	17
I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia.....	17
II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie.....	14
III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti	38
IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.....	46
V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom).....	49
VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na ŽP a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave ŽP a zdravia.....	55
VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení.....	56
VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie.....	57
IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali	64
X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení.....	64
XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov oprávneného zástupcu navrhovateľa	64

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie

Obec Horné Hámre

2. Sídlo

Obecný úrad Horné Hámre, 966 71 Horné Hámre 45

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie ÚPP a ÚPD

Ing. Milan Mokrý, starosta obce

Obecný úrad Horné Hámre

966 71 Horné Hámre 45

tel.: 045 / 681 47 34

e-mail: starosta@hornehamre.sk

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE HORNÉ HÁMRE – NÁVRH

2. Územie

Kraj: Banskobystrický

Okres: Žarnovica

Obec: Horné Hámre

Katastrálne územie: Horné Hámre

3. Dotknuté obce

- Mesto Žarnovica, Námestie SNP 33, 966 81 Žarnovica
- Obec Hradičovo, 966 78 Hradičovo 188
- Obec Župkov, 966 71 Župkov 12
- Obec Píla, 966 81 Píla 27
- Mesto Nová Baňa, Námestie slobody 1, 968 01 Nová Baňa

4. Dotknuté orgány

Dotknutými subjektmi pri spracovaní, prerokovaní a schvaľovaní územnoplánovacej dokumentácie obce sú orgány vyplývajúce z §140a zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov:

- Banskobystrický samosprávny kraj, oddelenie regionálneho rozvoja, Nám. SNP 23, 974 00 Banská Bystrica
- Ministerstvo dopravy SR, Nám. slobody 6, 810 05 Bratislava
- Ministerstvo obrany SR, Správa nehnuteľného majetku a výstavby, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR, Odbor štátnej geologickej správy, Námestie L. Štúra 1, 812 35 Bratislava
- Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor výstavby a bytovej politiky, Nám. L. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
- Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Nám. L. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
- Okresný úrad Banská Bystrica, Odbor opravných prostriedkov, Referát pôdohospodárstva, Nám. L. Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
- Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, Lazovná 8, 975 65 Banská Bystrica

- Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Žiari nad Hronom, Cyrila a Metoda 357/23, 965 01 Žiar nad Hronom
- Okresný úrad Žiar nad Hronom, Pozemkový a lesný odbor, Nám. Matice slovenskej č. 8, 965 01 Žiar nad Hronom
- Okresný úrad Žiar nad Hronom, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Ul. SNP 120, 965 01 Žiar nad Hronom
- Okresný úrad Žarnovica, Odbor krízového riadenia, Bystrická č. 53, 966 81 Žarnovica
- Okresný úrad Žarnovica, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Bystrická č. 53, 966 81 Žarnovica
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Žiari nad Hronom, Priemyselná 12, 965 01 Žiar nad Hronom
- Obvodný bankský úrad v Banskej Bystrici, ul. 9. mája č. 2, 975 90 Banská Bystrica

5. Schvaľujúci orgán

Obecné zastupiteľstvo v Horných Hámroch

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice

Riešenie Územného plánu obce Horné Hámre nemá žiadne cezhraničné vplyvy.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda

Vzhľadom k skutočnosti, že požiadavky na rozvojové zámery nie je možné uspokojiť len intenzifikáciou existujúcej zástavby, bolo nevyhnutné vyčleniť nové plochy pre výstavbu na poľnohospodárskej pôde.

Hlavným dôvodom pre návrh nových rozvojových plôch je vysoký záujem o výstavbu rodinných domov v obci, ktorý reflektuje aj vysoko pozitívna migračná bilancia obce. Návrh rozvojových plôch pre rekreáciu odôvodňujeme vysokým záujmom o výstavbu rekreačných stavieb, pričom bol podrobený selekcii a do navrhovaného riešenia mohol byť zaradený len relevantný zlomok požiadaviek vlastníkov pozemkov.

Navrhované rozvojové plochy nadväzujú na existujúcu zástavbu a cesty. Návrh rozvojových plôch je zdôvodnený potenciálom efektívnejšieho využitia už vybudovanej infraštruktúry. Len v prípade rozvojových plôch č. 3, 7, 8, 9, 12 - 15, 17, 18 sa počíta s budovaním novej infraštruktúry ciest, všetky ostatné rozvojové plochy využívajú existujúcu infraštruktúru. Návrh rozvojovej plochy č. 1 je ďalej odôvodnený jej účelom ako verejnoprospešnej stavby zariadenia sociálnych služieb. Okrem rozvojových plôch boli vytypované prieluky v existujúcej zástavbe. Tieto prieluky sa však nachádzajú nielen v zastavanom území obce, ale charakter jednotlivých prieluk majú aj rozvojové plochy č. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 12, 15, 19.

Z hľadiska druhu pozemku ide prevažne o zábery trvalých trávnych porastov a v menšej miere ornej pôdy, v zastavanom území aj zábery záhrad. V prípade rozvojových plôch č. 3, 4, 22 tvoria malú časť ich výmery aj pozemky evidované v KN ako zastavané a ostatné plochy. Tieto skutočnosti sú zohľadnené v bilancii predpokladaných záberov poľnohospodárskej pôdy. Celková navrhovaná plocha záberov poľnohospodárskej pôdy je 25,2852 ha, z toho na zastavané územie obce pripadá 3,5993 ha.

Najkvalitnejšia pôda v danom katastrálnom území sa sústreďuje v zastavanom území a jeho okolí. V kontakte so zastavaným územím obce sa nenachádzajú žiadne pôdy, ktoré by neboli evidované ako najkvalitnejšie v danom katastrálnom území. Menej kvalitné pôdy sa vyskytujú hlavne na svahoch vo vyšších polohách. Vzhľadom k tejto skutočnosti nebolo možné vyhnúť sa návrhu záberov najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy. Najkvalitnejšie pôdy v danom katastrálnom území sú v tabuľke označené podčiarknutím.

Skutočný záber poľnohospodárskej pôdy v navrhovaných rozvojových plochách pre bývanie bude oproti uvádzaným bilanciam nižší, a to asi o 50%. Predpokladá sa, že zábery poľnohospodárskej pôdy budú len na zastavané plochy objektov a pozemky pod cestami. Na zastavanú plochu 1 rodinného domu bude pripadať max. 200 m².

Rozvojové plochy sú rozdelené do dvoch etáp výstavby (I. etapa, II. etapa) podľa predpokladanej postupnosti výstavby.

Vyhodnotenie záberov poľnohospodárskej pôdy je spracované v zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov a v zmysle jeho vykonávacej vyhlášky č. 508/2004 Z. z. Tabuľka je spracovaná v súlade so vzorom tabuľky v prílohe č. 4 uvedenej vyhlášky.

Prehľad o štruktúre pôdneho fondu v lokalitách s uvažovaným použitím poľnohospodárskej pôdy pre nepoľnohospodárske účely

Číslo Lok.	K.ú.	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpokladaná výmera PP			
				spolu	BPEJ	výmera ha	z toho v ZÚO
1	Horné Hámre	obč. vybav.	0,8129	0,8129	<u>0506012/6.</u>	0,8129	
2	Horné Hámre	bývanie	0,1361	0,1361	<u>0506012/6.</u>	0,1361	
3	Horné Hámre	bývanie	3,8634	2,6299	<u>0565212/5.</u> <u>0565412/6.</u> <u>0765212/5.</u>	2,6299	
4	Horné Hámre	bývanie	0,5750	0,5087	<u>0565412/6.</u> <u>0565212/5.</u> <u>0506012/6.</u>	0,5087	
5	Horné Hámre	bývanie	0,0659	0,0659	<u>0565212/5.</u>	0,0659	
6	Horné Hámre	bývanie	0,0575	0,0575	<u>0565212/5.</u>	0,0575	
7	Horné Hámre	bývanie	0,0901	0,0901	<u>0565212/5.</u>	0,0901	
8	Horné Hámre	bývanie	0,2111	0,2111	<u>0565212/5.</u>	0,2111	0,0594
9	Horné Hámre	bývanie	0,5875	0,5875	<u>0506002/5.</u>	0,5875	
10	Horné Hámre	bývanie	0,8326	0,8326	<u>0506002/5.</u>	0,8326	
11	Horné Hámre	bývanie	0,1397	0,1397	<u>0506002/5.</u>	0,1397	
12	Horné Hámre	bývanie	0,3303	0,3303	<u>0565212/5.</u> <u>0565412/6.</u>	0,3303	
13	Horné Hámre	bývanie	2,7070	2,7070	<u>0565212/5.</u> <u>0565412/6.</u> <u>0583682/9.</u>	2,7070	
14	Horné Hámre	bývanie	1,3930	1,3930	<u>0565212/5.</u> <u>0565412/6.</u> <u>0583682/9.</u>	1,3930	
15	Horné Hámre	bývanie	0,2733	0,2733	<u>0565412/6.</u>	0,2733	
16	Horné Hámre	bývanie	0,2000	0,2000	<u>0781682/9.</u> <u>0565412/6.</u>	0,2000	
17	Horné Hámre	bývanie	0,3733	0,3733	<u>0565412/6.</u> <u>0583682/9.</u>	0,3733	
18	Horné	bývanie	0,8271	0,8271	<u>0565412/6.</u>	0,8271	

Číslo Lok.	K.ú.	Funkčné využitie	Výmera lokality v ha	Predpokladaná výmera PP			
				spolu	BPEJ	výmera ha	z toho v ZÚO
	Hámre				0583682/9.		
19	Horné Hámre	bývanie	0,3205	0,3205	0565412/6. 0565212/5.	0,3205	0,0695
20	Horné Hámre	výroba	0,8491	0,8491	0506002/5.	0,8491	
21	Horné Hámre	rekreácia++	0,0780	0,0780	0583772/9.	0,0780	
22	Horné Hámre	rekreácia++	0,3128	0,2393	0583772/9.	0,2393	
23	Horné Hámre	rekreácia++	0,6508	0,6508	0783782/9. 0768532/6. 0583682/9.	0,6508	
24	Horné Hámre	rekreácia++	0,0734	0,0734	0783772/9.	0,0734	
25	Horné Hámre	rekreácia++	0,3100	0,3100	0768242/5.	0,3100	
26	Horné Hámre	rekreácia++	0,2716	0,2716	0768242/5.	0,2716	
27	Horné Hámre	rekreácia++	0,8275	0,8275	0768242/5.	0,8275	
28	Horné Hámre	rekreácia++	0,2540	0,2540	0768242/5.	0,2540	
29	Horné Hámre	rekreácia++	0,8346	0,8346	0768242/5.	0,8346	
30	Horné Hámre	rekreácia++	1,3889	1,3889	0765522/7. 0783772/9.	1,3889	
31	Horné Hámre	rekreácia++	0,2761	0,2761	0783682/9. 0783882/9.	0,2761	
32	Horné Hámre	rekreácia++	2,0078	2,0078	0765422/6.	2,0078	
33	Horné Hámre	rekreácia++	0,5223	0,5223	0765422/6. 0783872/9. 0700892/9.	0,5223	
34	Horné Hámre	rekreácia++	0,7349	0,7349	0700892/9. 0783872/9.	0,7349	
prie-luky I.	Horné Hámre	bývanie	1,1681	1,1681	0506012/6. 0565212/5. 0506002/5. 0565412/6.	1,1681	1,1681
prie-luky II.	Horné Hámre	bývanie	0,7160	0,7160	0565412/6. 0565212/5. 0506002/5.	0,7160	0,7160
prie-luky III.	Horné Hámre	rekreácia++	0,7170	0,7170	0768242/5.	0,7170	0,7170
prie-luky IV.	Horné Hámre	rekreácia++	0,8693	0,8693	0768242/5.	0,8693	0,8693
Spolu				25,2852			

Vysvetlivky: ZÚO = zastavané územie obce

2. Voda

Požiadavky na zásobovanie pitnou vodou

Obec Horné Hámre má vybudovaný verejný vodovod v správe Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti, a.s. Zdrojom pitnej vody je Žarnovický skupinový vodovod. Rekonštrukcia bola realizovaná na úseku v dĺžke 5,3 km. Rozptýlené osídlenie je

pitnou vodou zásobované individuálne, z vlastných vodných zdrojov alebo súkromných vodovodov.

Pre zabezpečenie zásobovania pitnou vodou je potrebné vybudovanie akumuláčnej kapacity – vodojemu s kapacitou 150 m³ na kóte 324 m n.m. Zásobovanie navrhovanej zástavby pitnou vodou sa rieši napojením na existujúce rozvody pitnej vody v obci, predĺžením existujúcej rozvodnej siete. Na verejný vodovod sa navrhuje napojiť aj existujúcu zástavbu súvisle urbanizovaného územia, ktorá nie je pokrytá z existujúcich rozvodov. Vodovodná sieť je navrhnutá tak, že je v maximálnej miere zokruhovaná. Cieľom je zabezpečenie spoľahlivosti dodávok pitnej vody. Potrubie sa navrhuje z polyetylénových rúr DN 100 mm. Uloží sa v nespevnených zelených plochách pozdĺž ciest alebo v ich krajniciach.

Existujúce rozptýlené osídlenie a príslušné navrhované plochy nie je možné napojiť na verejný vodovod a predpokladá sa tu využívanie úžitkovej vody z individuálnych studní a vlastných vodných zdrojov.

V rámci hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie bol vypracovaný podrobný výpočet súčasnej potreby vody pre súčasný rozsah zastavaného územia, ako aj budúcej potreby vody podľa rozsahu navrhovanej zástavby. Podľa tohto výpočtu sa ročná potreba vody zvýši z 36 245 m³ na 44 348 m³ v roku 2040 – v prípade úplného obsadenia všetkých navrhovaných nových rozvojových plôch. V nasledujúcej tabuľke je uvedená stručná rekapitulácia potreby vody.

Rekapitulácia potreby vody

	Súčasná potreba vody	Návrh. potreba vody
Ročná potreba vody (m ³ /r)	36 245	44 348
Priemerná potreba vody Q _p (l/s)	1,149	1,406
Max. denná potreba vody Q _m (l/s)	2,299	2,813
Max. hodinová potreba vody Q _h (l/s)	4,138	5,063

3. Suroviny

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne výhradné ložiská, dobývacie priestory, ložiská nevyhradených nerastov ani prieskumné územia.

Evidované sú tu staré banské diela (v smere na Žarnovickú Hutu a v lokalite Jančokovci).

Z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nevyplývajú osobitné požiadavky na spotrebu miestnych surovinových zdrojov, okrem nároku na spotrebu pitnej vody.

4. Energetické zdroje

Elektrická energia

Riešeným územím prechádza 400 kV nadzemné elektrické vedenie V492 Veľký Ďur – Horná Ždaňa. Šírka samotného koridoru vedenia 400 kV je 15 m. Obec Horné Hámre je zásobovaná elektrickou energiou odbočkami zo vzdušných vedení VN 22 kV z elektrizačnej siete Stredoslovenskej distribučnej, a. s. Kmeňové vedenie obchádza zastavané územie obce z južnej strany a za obcou Horné Hámre sa rozvetvuje v smere na Veľké Pole a Župkov. Z vonkajších elektrických vedení VN 22 kV odbočujú vonkajšie prípojky k transformačným staniciam. V k.ú. Horné Hámre je na toku Kľak malá vodná elektráreň s inštalovaným výkonom 0,4+0,059 MW.

Z hľadiska plánovaného rozvoja a z neho vyplývajúceho predpokladu nárastu spotreby elektrickej energie, nebudú existujúce transformačné stanice pri ich súčasnom výkone postačovať.

Pre zásobovanie nových rozvojových plôch sa navrhujú dve nové transformačné stanice (s označením v grafickej časti TS-A a TS-B), s výkonom 400 kVA. Transformačná stanica TS-A bude situovaná v rozvojovej ploche č. 14, transformačná stanica TS-B je pre rozvojové plochy č. 9 - 11. Na elektrickú sieť VN 22 kV budú napojené zemným káblovým vedením. Podľa potreby bude v prípade plného využitia kapacitných rezerv existujúcich transformačných staníc nutné zvýšenie výkonu príslušných transformátorov. V rámci rozvojovej plochy č. 3 už bola vybudovaná nová kiosková transformačná stanica s výkonom 630 kVA. Transformačné stanice v zastavanom území obce sa odporúča postupne prebudovať na objekty s vnútorným vyhotovením (kioskové alebo murované).

Pri výpočte energetickej bilancie sa uvažovalo s požadovaným výkonom 10,5 kW na 1 bytovú jednotku v rodinných domoch a 3 kW na 1 rekreačnú chatku, pri koeficiente súčasnosti β 0,28-0,38. Spotreba elektrickej energie pre rozšírenie výrobného územia a pre zariadenie sociálnych služieb je stanovená len na základe odhadu. Pri maximálnom využití kapacít navrhovaných rozvojových plôch bude celkový maximálny prírastok spotreby elektrickej energie 423 kW. Je bilancovaný v nasledujúcej tabuľke.

Energetická bilancia navrhovaných rozvojových plôch

Číslo rozvojovej plochy	Kapacita	Požadovaný výkon Pp (kW)
1	–	40
2	1 b.j.	3
3	34 b.j.	107
4	3 b.j.	10
5	1 b.j.	3
6	1 b.j.	3
7	1 b.j.	3
8	1 b.j.	3
9	3 b.j.	10
10	7 b.j.	22

Číslo rozvojovej plochy	Kapacita	Požadovaný výkon Pp (kW)
11	1 b.j.	3
12	3 b.j.	10
13	14 b.j.	44
14	10 b.j.	32
15	1 b.j.	3
16	1 b.j.	3
17	2 b.j.	6
18	3 b.j.	10
19	2 b.j.	6
20	–	15
21 (Korimovci)	1 ch.	1
22 (Korimovci)	1 ch.	1
23 (Štefankovci)	4 ch.	4
24 (Katrenovci)	1 ch.	1
25 (Kostivrch)	2 ch.	2
26 (Kostivrch)	2 ch.	2
27 (Kostivrch)	5 ch.	5
28 (Kostivrch)	1 ch.	1
29 (Majer)	3 ch.	3
30 (Majer)	9 ch.	9
31 (Gambatovci)	1 ch.	1
32 (Prostrednovci)	13 ch.	13
33 (Prostrednovci)	3 ch.	3
34 (Pod Skalkou)	3 ch.	3
prieluky I. (Horné Hámre - ZÚO)	12 b.j.	38
prieluky II. (Žar. Huta - ZÚO)	8 b.j.	25
prieluky III. (Majer - ZÚO)	5 ch.	5
prieluky IV. (Kostivrch - ZÚO)	5 ch.	5
Spolu		423

Zemný plyn

Riešeným územím prechádza vysokotlakový plynovod DN 500 PN 6,3 MPa, z ktorého je napájaná regulačná stanica RS 3000 Horné Hámre – cez vysokotlakovú prípojku DN 100, PN 6,3 MPa. Regulačná stanica slúži aj pre zásobovanie obcí Župkov, Hrabíčov, Ostrý Grúň, Kľak a mesta Žarnovica. V obci sa nachádza prevažne strednotlaková plynovodná distribučná sieť s maximálnym prevádzkovým tlakom do 400 kPa a 100 kPa. Nízkotlaková plynovodná distribučná sieť slúži pre zásobovanie Žarnovice a Žarnovickej Huty a zásobuje len malú časť riešeného zastavaného územia.

S využívaním plynu pre vykurovanie, prípravu TÚV a varenie sa uvažuje v nových rozvojových plochách s obytnou funkciou, ktoré sú situované v sústredenej zástavbe - rozvojové plochy č. 2, 4 – 8, 10 – 19, ako aj v prípade voľných prieluk. Zemným plynom bude zásobovaná aj rozvojová plocha č. 1, určená pre občianske vybavenie. Zásobovanie

zemným plynom bude z existujúcich, ako aj z navrhovaných strednotlakových rozvodov plynu. Potrubia navrhovaného plynovodu budú vedené v zelených plochách pri cestách, prípadne v ich telese, v súbehu s ostatnými inžinierskymi sieťami.

Spotreba zemného plynu bola vypočítaná podľa Technických podmienok prevádzkovateľa distribučnej siete. Pre odberateľa v kategórii domácnosť (IBV) sa uvažuje s využitím zemného plynu na varenie, vykurovanie a na prípravu teplej úžitkovej vody (TÚV). Územie podľa STN 73 0540-3 patrí do teplotnej oblasti 2. $HQ_{IBV} = 1,4 \text{ m}^3/\text{hod}$, $RQ_{IBV} = 2425 \text{ m}^3/\text{rok}$. Spotreba plynu bola vypočítaná pre navrhované plochy bývania, pre plochu občianskeho vybavenia je stanovená odhadom. Prírastok ročnej spotreby zemného plynu bude $174\ 600 \text{ m}^3/\text{rok}$.

Rekapitulácia prírastku spotreby zemného plynu

Číslo rozvoj. plochy	Kapacita	Max. hodinový odber zemného plynu Q_H (m^3/hod)	Ročná spotreba zemného plynu Q_R (m^3/rok)
1	–		
2	1 b.j.	1,4	2425
4	3 b.j.	4,2	7275
5	1 b.j.	1,4	2425
6	1 b.j.	1,4	2425
7	1 b.j.	1,4	2425
8	1 b.j.	1,4	2425
10	7 b.j.	9,8	16975
11	1 b.j.	1,4	2425
12	3 b.j.	4,2	7275
13	14 b.j.	19,6	33950
14	10 b.j.	14	24250
15	1 b.j.	1,4	2425
16	1 b.j.	1,4	2425
17	2 b.j.	2,8	4850
18	3 b.j.	4,2	7275
19	2 b.j.	2,8	4850
prieluky I. (Horné Hámre - ZÚO)	12 b.j.	16,8	29100
prieluky II. (Žar. Huta - ZÚO)	8 b.j.	11,2	19400
Spolu		100,8	174600

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Nadradená dopravná infraštruktúra

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec Horné Hámre výhodnú polohu na ceste II/512, ktorá zabezpečuje napojenie na rýchlostnú cestu R1 Trnava – Banská Bystrica. Najbližšie napojenie na rýchlostnú cestu R1 je v Žarnovici. V riešenom území sa na cestu II/512 napája cesta III/2523 Horné Hámre – Župkov – Kľak. Do riešeného územia zasahuje aj cesta III/2513 Nová Baňa – križovatka s cestou II/512.

Potrebné je rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty II. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 12(11,5)/50 a vo funkčnej triede B2 a v kategórii C 9,5/80 mimo zastavaného územia, ako aj ciest III. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 8,5(8,0)/50 a vo funkčnej triede B3 a v kategórii C 7,5/70 mimo zastavaného územia. V zmysle nadradenej ÚPD sa vymedzuje výhľadový koridor pre obchvat obce Horné Hámre – preložka cesty II/512, po južnom okraji obce.

Zariadenia a líniové stavby iných druhov dopravy sa v území nenachádzajú. Najbližšia železničná stanica je v Žarnovici, na trati č. 121 Palárikovo – Hronská Dúbrava, zabezpečujúcej spojenie s Bratislavou a Zvolenom. Podľa ÚPN VÚC sa v ďalekom výhľade cez riešené územie plánuje vysokorýchlostná železničná trať v tunelovom vedení. Najbližšie letisko, zaradené do kategórie medzinárodných letísk, je na Sliači.

Nároky na výstavbu a rekonštrukciu miestnych ciest

Kostru dopravnej siete obce Horné Hámre a os zastavaného územia tvorí cesta II/512. Na túto cestu sa napájajú krátke úseky miestnych ciest. Ide zväčša o cesty najnižšej funkčnej triedy, ktoré je možné klasifikovať ako upokojené cesty a zjazdové chodníky funkčnej triedy D1. Miestne cesty v obci sú spevnené, prevažne asfaltové. Rozptýlené osídlenie je sprístupnené sieťou účelových ciest, zväčša spevnených. Nárokom na dopravnú obsluhu zastavaného územia v zásade vyhovujú, niektoré miestne cesty však majú nevyhovujúce technické parametre – narušený povrchový kryt alebo nevhodné šírkové usporiadanie.

Existujúce miestne cesty funkčnej triedy C3 sa dobudujú, resp. upravia v kategóriách MOK 6,5/30, prípadne MOK 6(7)/30. To predpokladá rekonštrukciu a šírkové úpravy nevyhovujúcich úsekov miestnych ciest. Ostatné cesty funkčnej triedy D1 budú prebudované tak, ako to umožňujú priestorové pomery.

Navrhuje sa vybudovanie miestnych ciest, resp. upokojených ciest funkčnej triedy D1 v rozvojových plochách č. 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 17, 18. Ostatné rozvojové plochy v sústredenej zástavbe a v rozptýlenom osídlení je možné dopravné obsluhovať z existujúcich ciest. V rozvojovej ploche č. 3 boli vybudované nové miestne cesty s celobetónovým povrchom.

Na ukončení navrhovaných i existujúcich slepých ciest s dĺžkou nad 100 m, ktoré nie je možné zokruhovať, je potrebné vybudovať obratiská.

Poľnohospodárske a lesné pozemky v katastrálnom území, ako aj rozptýlené osídlenie, sú sprístupnené poľnými a lesnými cestami. Hlavné poľné a lesné cesty a cesty sprístupňujúce rozptýlené osídlenie sa navrhujú rekonštruovať v parametroch P(6)4,5/30 (podľa ON 736118) s výhybňami a so spevneným povrchom, ostatné v parametroch P3,5(3,0)/30.

Celkový prehľad navrhovaných ciest podľa funkčných tried pre nové rozvojové plochy

Poloha (č. obsluhovanej rozvojovej plochy)	Funkčná trieda - kategória	Dĺžka cesty v m
7, 8	D1 – MOU	122
9	D1 – MOU	243
12, 13, 14, 15	D1 – MOU	793
17, 18	D1 – MOU	122

Nároky na výstavbu a rekonštrukciu nemotoristických komunikácií

Chodníky pozdĺž ciest nie sú vybudované, a to ani na prieťahu cesty II. triedy zastavaným územím obce. Pešia lávka nad potokom Kľak sprístupňuje časť centrálnej zóny obce s ihriskom, materskou školou a s nájomnými bytmi.

Chodník pre chodcov je potrebné vybudovať na celom prieťahu cesty II. triedy zastavaným územím obce (podľa priestorových možností). Chodník je vhodné vybudovať aj pri významnejších miestnych cestách. Vybudujú sa ako aspoň jednostranné chodníky so šírkou min. 1,5 m.

Cyklistické chodníky tiež nie sú vybudované. Cyklotrasy sú vyznačené cykloturistickým značením na cestách II. a III. triedy, čo je nevyhovujúce riešenie najmä v prípade cesty II. triedy. Nevyhnutné je vybudovať cyklistickú trasu Žarnovica – Veľké Pole ako samostatný cyklistický chodník.

Nároky na zariadenia cestnej dopravy

Verejné plochy statickej dopravy sa nachádzajú v ťažiskových priestoroch pri zariadeniach občianskej vybavenosti (pri obecnom úrade, pri ihrisku, pred kostolom). Ďalšie odstavné plochy sú pri bytových domoch. Pre odstavovanie motorových vozidiel sa ďalej využívajú pridružené priestory ciest - zatrávnené krajnice. Odstavné plochy pre rodinné domy sú zabezpečované na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách. S týmto riešením sa počíta aj v navrhovanej obytnej zástavbe. Na pozemku každého rodinného domu musí byť zabezpečená možnosť odstavenia minimálne dvoch osobných vozidiel.

Parkoviská bude ďalej potrebné budovať pre potreby prípadných nových zariadení občianskej vybavenosti a bytových domov.

II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie

Nepredpokladá sa vznik žiadnych veľkých ani stredných zdrojov znečistenia ovzdušia. V obytnom území obce a jeho navrhovanom rozšírení je podľa záväzných regulatívov povolená len drobná remeselná výroba a výrobné služby bez negatívnych a rušivých vplyvov (aj to len mimo centrálnej zóny obce). Uvedené opatrenia predstavujú účinnú prevenciu znečisťovania ovzdušia zápachom a škodlivými látkami.

Stanovením regulatívu, ktorým sa v obytnom území povoľujú len drobné výrobné prevádzky bez negatívnych a rušivých vplyvov, sa zabezpečí ochrana ovzdušia pred znečistením a všeobecne kvalita životného prostredia v obci. Ani v rozvojovej ploche č. 20, určenej pre výrobné územie, sa nepočíta s priemyselnou výrobou a inými prevádzkami znečisťujúcimi ovzdušie, čo garantujú záväzné regulatívy funkčného využívania.

2. Voda

Odkanalizovanie a čistenie splaškových vôd

V obci Horné Hámre nie je vybudovaná splašková kanalizácia. Odpadové vody sa zhromažďujú do žump, septikov a domových ČOV a sú likvidované individuálne vlastníkami nehnuteľností. Splašková kanalizácia s vlastnou malou ČOV už bola vybudovaná v rozvojovej ploche č. 3.

V obci Horné Hámre sa navrhuje vybudovanie splaškovej kanalizácie pre odkanalizovanie objektov v existujúcej zástavbe i v navrhovaných uliciach sústredeného osídlenia. Kanalizačný systém sa navrhuje ako gravitačná kanalizácia, podľa potreby doplnená úsekmi výtlačných potrubí. Potrubie splaškovej kanalizácie bude v existujúcich a navrhovaných uliciach umiestnené pod vozovkou; na uliciach s väčšou šírkou je možné umiestnenie do zeleného pásu. Splaškové vody z obce Horné Hámre a ďalších obcí Kľakovskej doliny budú gravitačným potrubím dopravované do Žarnovice, kde budú čistené v čistiarni odpadových vôd (za predpokladu jej intenzifikácie). Recipientom vyčistených odpadových vôd bude Hron.

Návrhové množstvo splaškových odpadových vôd bolo vypočítané odvodením z výpočtu potreby pitnej vody. Za predpokladu úplného obsadenia všetkých nových rozvojových plôch novou výstavbou, navrhovaných v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii, bude ku koncu návrhového obdobia územnoplánovacej dokumentácie (r. 2040) ročné množstvo splaškových vôd predstavovať 44 348 m³.

Rekapitulácia odtokového množstva splaškových odpadových vôd

Návrh. množstvo splaškových vôd	
Ročné množstvo splaškových vôd Q_r (m^3/r)	44 348
Priemerné denné množstvo splašk. vôd Q_p (l/s)	1,406
Max. denné množstvo splaškových vôd Q_m (l/s)	2,813
Max. hodinové množstvo splaškových vôd Q_h (l/s)	5,063

Dažďové vody sú odvádzané povrchovo, prirodzeným vsakom cez priepustné vrstvy, rigolmi a priekopami. V rozvojevej ploche č. 3 bola vybudovaná dažďová kanalizácia. Odvod dažďovej vody z ciest sa navrhuje riešiť dobudovaním a obnovením sústavy otvorených, prípadne uzavretých rigolov na odvod dažďovej vody, s riešením vsakovania do podlažia.

3. Odpady

Zber a likvidácia netriedeného komunálneho odpadu sa zabezpečuje na regionálnu skládku odpadu. Obec má vypracovaný program odpadového hospodárstva a schválené VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi v obci. Zavedený je triedený zber druhotných surovín. Zberné miesto je zriadené pri obecnom úrade.

V návrhu územného plánu obce sa za vhodné považuje rozširovať triedený zber odpadu a odpad v maximálnej miere recyklovať, zvyšovať podiel zhodnocovaného odpadu a sortiment separovaných komodít v zmysle cieľov programov odpadového hospodárstva obce, okresu a kraja. Odporúča aj v navrhovaných uliciach rozmiestniť zberné nádoby na zber triedeného odpadu.

Rastom počtu obyvateľov v území v zmysle riešenia navrhovaného v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii do konca návrhového obdobia dôjde aj k nárastu potenciálnej produkcie komunálneho odpadu. V prípade súčasne navrhovaného opatrenia zvýšenia podielu zhodnocovaného odpadu by sa množstvo ďalej nezhodnocovaného (skládkovaného) odpadu nezvýšilo.

ŠGÚ DŠ eviduje v riešenom území jednu upravenú skládku odpadov a jednu opustenú skládku bez prekrytia (nelegálnu skládku). Skládky sú lokalizované v juhovýchodnej časti obce pri potoku Klak.

4. Hluk a vibrácie

Prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku určuje vyhláška č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Zastavaným územím obce Horné Hámre prechádzajú cesty II. a III. triedy. Podľa hodnotenej ÚPD limity pre prípustné hodnoty hluku v životnom prostredí z akejkoľvek činnosti (doprava, priemysel, stavby, výroba, šport) nemôžu byť prekročené.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

Miera prirodzenej rádioaktivity nie je nadmerná – celé riešené územie spadá do oblasti s nízkym a stredným radónovým rizikom; v celom zastavanom území obce je len nízke radónové riziko. V územnoplánovacej dokumentácii je zahrnutý záväzný regulatív upravujúci podmienky výstavby obytných budov v území so stredným radónovým rizikom v zmysle platnej legislatívy.

Podľa prílohy A.2 STN 73 0036 Seizmické zaťaženia stavebných konštrukcií je riešené územie zaradené do 6-7° MSK-64.

Navrhované riešenie hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nepredpokladá vznik nových zdrojov žiarenia.

6. Doplnujúce údaje

Údaje o iných výstupoch v podobe zásahov do prostredia nie sú v rozsahu územia riešeného územného plánu obce Horné Hámre relevantné.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Riešené územie pre územný plán obce je vymedzené administratívno-správnymi hranicami obce, t. j. celým katastrálnym územím obce. Katastrálne územie je celistvé, má kompaktný tvar. Má výmeru 1967,3 ha. Hustota osídlenia dosahuje 34,1 obyvateľov na km², čo je výrazne pod úrovňou celoštátneho priemeru (110 obyv./ km²). Reliéf je prevažne vrchovinový až hornatinový, len v lokalite Kostivrch planinový. Nadmorská výška riešeného územia je od 255 do 759 m n.m.

Katastrálne hranice prebiehajú zväčša bez nápadných ohraničujúcich prvkov lesnými porastmi. Na severovýchode vedú vrcholovou časťou pohoria Vtáčnik, na severe siaha k.ú. Horné Hámre až po zastavané územie obce Župkov. Riešené územie hraničí s nasledovnými obcami a ich katastrálnymi územiami:

- na východe s mestom Žarnovica (k.ú. Žarnovická Huta, k.ú. Žarnovica, k.ú. Revištské Podzámčie)
- na severe s obcami Župkov a Hradičov
- na západe s obcou Píla
- na juhu s mestom Nová Baňa

Zastavané územie zahŕňa zastavané pozemky s príslušnými záhradami. Je vymedzené hranicami stanovenými k 1.1.1990 pre súvisle urbanizované územie, ako aj pre väčšinu osád rozptýleného osídlenia.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Reliéf a horninové prostredie

Riešené územie z hľadiska geomorfologického členenia patrí do alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, oblasti Slovenské stredohorie. Prevažná časť riešeného územia spadá do celku Vtáčnik, malá časť na juhozápade do celku Pohronský Inovec a podcelku Vojšín. Podcelok Vtáčnik tvoria v riešenom území podcelok Župkovská brázda (časť Župkovská vrchovina), okrajovo aj podcelky Nízky Vtáčnik a Raj.

Reliéf je prevažne vrchovinový až hornatinový, len v lokalite Kostivrch planinový. Nadmorská výška riešeného územia je od 255 do 759 m n.m., stred obce je vo výške 270 m n.m. Najvyšší bod dosahuje na kóte Čierny vrch, najnižší pri potoku Kľak v časti Žarnovická Huta.

Celé územie Kľakovskej doliny je tvorené vulkanickými horninami, najmä pyroklastikami andezitov, v ktorých sa nachádzajú ostrovčekovite pyroxenické andezity. Formovanie krajiny doliny úzko súvisí s konečným štádiom vývoja karpatskej geosynklinály. V priebehu sopečnej činnosti sa tu vystriedali fázy ryolitového vulkanizmu s andezitovým a túto činnosť zavřili výlevy čadičov. V období pliocénu vznikali tektonické pohyby, kde sa začali tvoriť hlboké trhliny. Súčasťou andezitov, tvoriacu asi polovicu hmoty, sú stredne bázické plagioklasy. Údolie svahov Kľakovského potoka a potôčikov je vytvorené priepustnými tufmi. Bádenský vulkanizmus sa odohral v priestore poklesnutej medzikryhy, kde jeho centrá kopírovali okraje vtedajších elevácií.

Neogén je v riešenom území zastúpený formáciou neovulkanitov – sopečnými tufmi a tufitmi (baden – spodný panón), andezitovými prúdmi – pyroxenické a amfibolicko-pyroxenické andezity (baden – sarmat), ryolitmi (vrchný sarmat – spodný panón). Najväčšia časť vznikla koncom bádenu v druhej andezitovej fáze.

2. Klimatické pomery

Z klimatického hľadiska patrí riešené územie do mierne teplej oblasti, okrsku M3 - mierne vlhkého, pahorkatinového až vrchovinového. Mierne teplá oblasť má priemerný počet letných dní v roku menej ako 25. Júlový priemer teploty je vyšší ako 16 °C. V okrsku M3 je januárový priemer teploty vyšší ako –3 °C.

Priemerná ročná teplota na stanici Nová Baňa je 8,4 °C. Najteplejším mesiacom je júl a najchladnejším január. Priemerný počet letných dní v roku (viac 25 °C) je 45. Priemerný počet ľadových dní v roku (menej 0,1 °C) je 40.

Ročný úhrn zrážok je 650 – 800 mm, pričom dolná hranica platí pre nižšie položené časti, horná hranica sa týka vrcholových častí pohorí. Najviac zrážok pripadá na letné mesiace (jún a júl), naopak minimálne množstvo spadne od januára do apríla. Priemerný počet dní so zrážkami viac ako 1 mm je 98,2 dní, viac ako 5 mm 45,5 dní. Snehová pokrývka sa v oblasti vyskytuje v priemere 50,2 dní ročne a jej priemerná výška je 12,3 cm.

Prúdenie, smer a rýchlosť vetra ovplyvňujú predovšetkým orografické pomery. V zimnom období sú veterné pomery ovplyvňované cirkulačnými pomermi ázijskej anticyklóny, islandskej a stredomorskej níše. V jarnom období je v dôsledku častého, nestabilného zvrstvenia atmosféry najmenšia početnosť výskytu bezvetria. Prevládajúce vzdušné prúdenie v riešenom území je zo severozápadu a západu. Všeobecne však oblasť patrí k relatívne málo veterným oblastiam s priemernou rýchlosťou vetra 1 – 2,5 m/s.

Z hľadiska zaťaženia územia prízemnými inverziami riešené územie spadá do kategórie mierne inverzných polôh.

Priemerné mesačné teploty v °C – stanica Žiar nad Hronom

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
8,1	-3,0	-0,7	3,3	6,8	13,5	17,0	18,2	17,3	13,4	8,5	3,9	-0,7

Zdroj: SHMÚ

Priemerné mesačné zrážky v mm – stanica Žiar nad Hronom

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
650	44	38	38	47	65	77	63	71	56	42	55	64

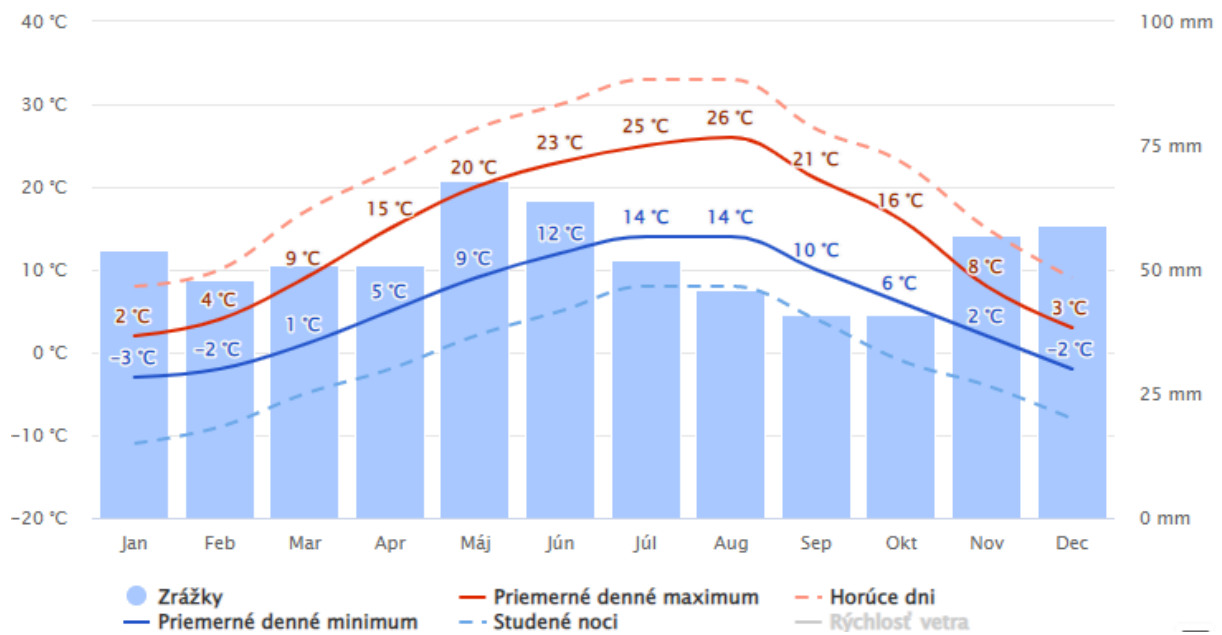
Zdroj: SHMÚ

Častosť smerov vetra v % – stanica Žiar nad Hronom

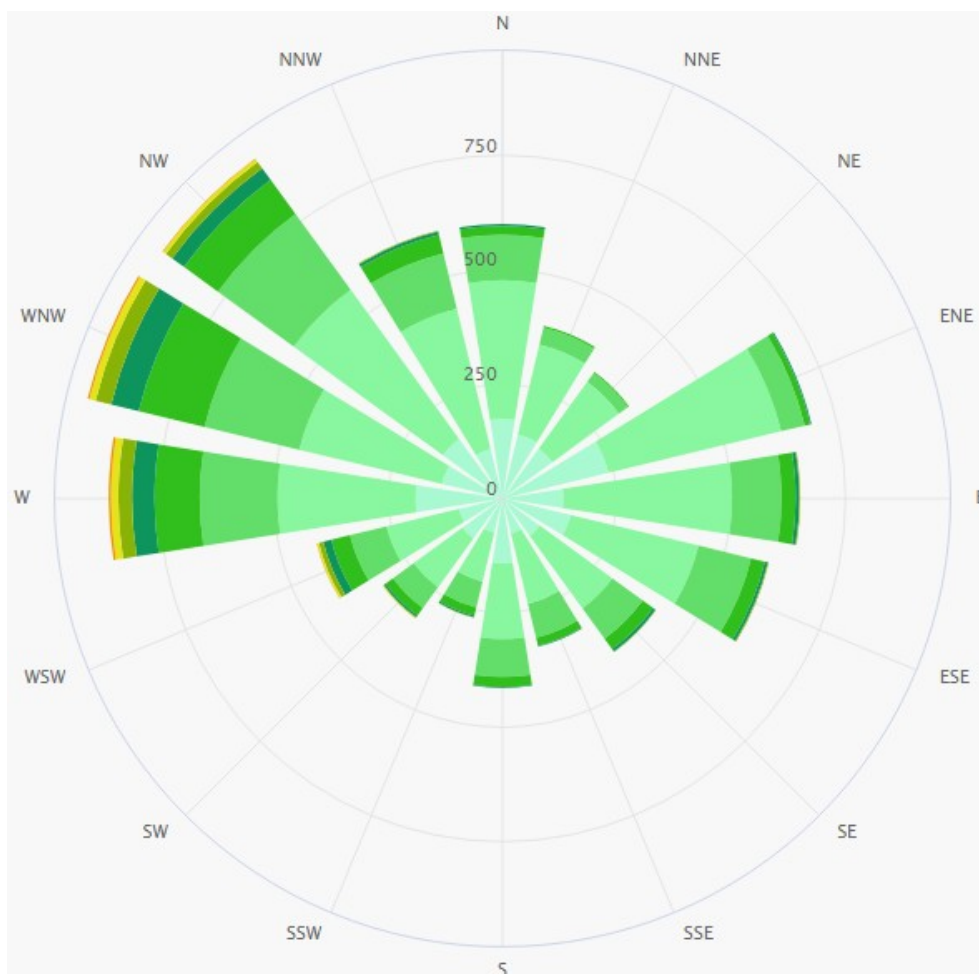
S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ	Bezv.
9,5	2,6	6,1	6,0	13,4	7,3	8,9	10,1	30,5

Zdroj: SHMÚ

Priemerné teploty a úhrn zrážok

Veterná ružica

Zdroj: www.meteoblue.com

3. Ovzdušie – stav znečistenia ovzdušia

V obci nie sú evidované stredné ani malé zdroje znečisťovania ovzdušia. Stav ovzdušia v riešenom území je ovplyvnený strednými a veľkými zdrojmi znečisťovania v mestách Žarnovica a Nová Baňa. Dochádzalo aj k diaľkovému prenosu emisií z výroby hliníka v Žiari nad Hronom. Vzhľadom ku kotlinovej polohe s nízkymi rýchlosťami vetra je v území častý výskyt inverzií a prevládajú nepriaznivé rozptylové podmienky.

Vo väčšine ukazovateľov produkcie znečisťujúcich látok došlo v posledných dvoch dekádach k poklesu. Dôvodom tohto vývoja bol útlm priemyslu a plynofikácia energetických stacionárnych zdrojov v obci a okolitých sídlach.

V okrese Žarnovica je evidovaných 6 veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia, z toho 2 v meste Žarnovica (TUBEX Slovakia, s.r.o. a CMK, s.r.o.). V okrese je evidovaných viac ako 50 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia.

V súvislosti s navrhovaným riešením sa vznik nových zdrojov znečisťovania ovzdušia nepredpokladá.

Množstvo vyprodukovaných emisií v okrese Žarnovica zo stacionárnych zdrojov podľa znečisťujúcich látok v t/rok

Rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
2016	29,968	403,543	223,375	134,279	80,363
2017	30,263	410,387	219,579	134,654	85,876
2018	20,796	424,863	198,351	138,757	78,653
2019	25,904	385,867	225,937	116,586	75,024
2020	27,307	412,095	209,983	98,622	55,328

Zdroj: NEIS

4. Vodné pomery

Hydrologické pomery

Územie obce hydrograficky patrí do vrchovinnó–nížinnej oblasti. Pre vodné toky je charakteristický dažďovo–snehový typ režimu odtoku s najvyšším prietokom v marci; v septembri býva hladina miestnych vodných tokov najnižšia.

Hydrologicky riešené územie náleží do povodia rieky Hron. Patrí k veľkým slovenským riekam – tok II. rádu s celkovou dĺžkou 284 km a plochou povodia 5464,5 km².

Zastavaným územím tečie Kľak (Kľakovský potok). Potok Kľak s dĺžkou 21,5 km a plochou povodia 132,3 km² pramení v pohorí Vtáčnik, na juhovýchodnom úpätí Zadného Kľaku v nadmorskej výške okolo 920 m n.m. V Žarnovici ústi do Hrona v nadmorskej výške 213,8 m n.m. V riešenom území priberá prítoky Pílanský potok, Hornohámorský potok, Suchý potok, Hachlov jarok a drobné bezmenné potoky. Najvýznamnejším prítokom Kľaku je Pílanský potok, ktorý priteká na hornom konci Horných Hámrov, v lokalite Brod.

Podľa prílohy č. 1 vyhlášky č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov, náleží Kľak do zoznamu vodohospodársky významných vodných tokov.

Hydrogeologické pomery

Podľa Hydrogeologickej rajonizácie Slovenska (SHMÚ 1984) patrí riešené územie do hydrogeologického rajóna V 086 Neovulkanity pohorí Vtáčnik a Pohronský Inovec. Geologická stavba územia nevytvára priaznivejšie podmienky pre sústreďovanie väčšieho množstva podzemných vôd. Zásoby podzemnej vody sú nevýznamné. Prevažujúcou horninou na povrchu sú andezity a ich pyroklastiká. Ide všeobecne o slabo priepustné horniny, ktoré sú od hĺbky 20 – 30 m len veľmi slabo priepustné. V masívnych efuzívnych horninách prevažujú vody plytkého obehu, cirkulujúce v zóne zvetrávania a rozpojenia puklín. Väčšina prameňov v takýchto oblastiach má výdatnosť do 1 l/s a je nestála. Zvodnené pórové vulkanoklastiká sa vyznačujú medzizrnovou a puklinovou priepustnosťou. Ich výdatnosť dosahuje 5 – 20 l/s. Hlbšie založené poruchové zóny, majúce pôvod v extenznej tektonike môžu byť tiež zvodnené. Ich výdatnosť sa pohybuje od 0,4 do 5 l/s. Všeobecne majú tieto vody mineralizáciu typu Ca-Mg-HCO₃ v rozmedzí od 0,04 – 0,25 g/l v efuzívnych horninách po 0,04 – 0,05 g/l v tufitických horninách. Na miestach ich prechodu sulfidickými horninami ich mineralizácia rastie, tieto vody sú často znehodnotené a nevhodné na využitie.

Okolie riešeného územia je súčasťou štruktúr geotermálnej energie stredoslovenských neovulkanitov (severozápadná časť).

Kvalita povrchových a podzemných vôd

Kvalita vody v toku Kľak nebola zisťovaná. Zdrojom znečistenia povrchových a podzemných vôd sú najmä odpadové splaškové vody z domácností (v obci nie je vybudovaná kanalizácia). Podzemné vody sa podľa údajov na www.beiss.sk zaraďujú do do 1. triedy kvality (40,7%) a 3. triedy kvality (32,1%).

5. Pôdne pomery

Charakteristika pôdných pomerov

Poľnohospodárska pôda má na celkovej výmere katastrálneho územia podiel 43%. Z hľadiska pôdných typov sú v riešenom území na poľnohospodárskej pôde dva typy pôd. V úzkom páse na nive potoka Kľak sa vyvinuli fluvizeme, v hornatej časti na vulkanických zvetralinách vznikli kambizeme.

Komplexnú informáciu o pôdných typoch, pôdných druhoch, pôdotvornom substráte a sklonitosti reliéfu poskytujú bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ). V riešenom území sa podľa hlavných pôdných jednotiek vyskytujú (s uvedením kódu hlavnej pôdnej jednotky v rámci BPEJ):

- 06 – fluvizeme typické, stredne ťažké
- 14 – fluvizeme (typ), stredne ťažké až ľahké, plytké

- 65 – kambizeme typické a kambizeme luvizemné na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké
- 68 – kambizeme typické kyslé na flyši, ťažké
- 77 – kambizeme (typ) plytké na vulkanických horninách, stredne ťažké
- 81 – kambizeme (typ) na vulkanických horninách, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké
- 83 – kambizeme (typ) na ostatných substrátoch, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké – prevláda v k.ú.
- 00 – pôdy na zrázoch nad 25° (bez rozlíšenia typu pôdy)

Kvalita pôdy a ohrozujúce faktory

Najkvalitnejšiu pôdu v k.ú. Horné Hámre podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. predstavuje pôda s kódom BPEJ: 0506002, 0506012, 0514062, 0565212, 0565412, 0565522, 0706002, 0714062, 0765222, 0765412, 0765422, 0768242, 0768412, 0768425, 0768442, 0777465. Táto poľnohospodárska pôda je zaradená podľa BPEJ do 5., 6. a 8. skupiny kvality z celkovo 9 skupín kvality podľa zákona č. 220/2004 Z.z.

Vodná erózia lokálne postihuje strmšie svahy so sklonom nad 7°, ktoré sú využívané ako poľnohospodárska pôda a preto sú nedostatočne chránené vegetáciou. Vodnej erózii napomáha pôdny kryt kambizemí, ktoré sú málo odolné voči eróznej degradácii. Vodná erózia sa v riešenom území prejavuje prevažne výmoľovou eróziou a hĺbkovou korytovou eróziou vodných tokov.

Kontaminácia pôdy v dotknutom území nebola zisťovaná.

6. Fauna, flóra

Vegetácia

Na základe fytogeografického členenia Slovenska (Atlas krajiny SR) patrí záujmové územie do oblasti západokarpatskej flóry (*Carpathicum occidentale*), obvodu predkarpatskej flóry (*Praecarpathicum*), okresu Slovenské stredohorie a podokresov Pohronský Inovec a Vtáčnik.

Lesná vegetácia

Potenciálna prirodzená vegetácia je taká vegetácia, ktorá by sa v riešenom území vyvinula bez antropogénneho vplyvu. V riešenom území sú podľa Atlasu krajiny (2002) nasledovné jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie s drevinovou skladbou:

- karpatské dubovo-hrabové lesy (*C – Carici pilosae-Carpinetum*) – nachádzali sa v údolí. Ide o spoločenstvá drevín dub zimný (*Quercus petraea*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor poľný (*Acer campestre*) a bylín ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibulkonosná (*Dentaria bulbifera*), mliečnik mandľolistý (*Tithymalus amygdaiodes*).

- podhorské bukové lesy (*Fs – Fagenion p.p., Dentario bulbiferae-Fagetum*) – táto jednotka sa v riešenom území nachádza vo vyšších polohách, na svahoch vrchoviny. Reprezentovaná je lesnými spoločenstvami druhov buk lesný (*Fagus sylvatica*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), javor horský (*Acer platanoides*) a bylín ako ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), zubačka cibuľkonosná (*Dentaria bulbifera*), kostrava horská (*Festuca drymeja*), lipkavec marinkový (*Gallium odoratum*)
- bukové a jedľovo-bukové lesy (*F – Dentario glandulosae-Fagetum*) – táto jednotka pokrýva najvyššie položené časti vrchoviny a hornatiny. Patria sem spoločenstvá zmiešaných lesov, ktoré vytvára buk lesný (*Fagus sylvatica*), javor horský (*Acer pseudoplatanus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*), jedľa biela (*Abies alba*), zubačka žliazkatá (*Dentaria glandulosa*), zubačka deväťlistá (*Dentaria enneaphyllis*).

Reálna vegetácia, nachádzajúca sa v danom území, sa od prirodzenej vegetácie odlišuje. Lesné plochy boli sčasti nahradené lúkami a pasienkami. Lesné porasty pokrývajú plochy s členitejším reliéfom a na okrajoch katastrálneho územia. Lesné porasty sú klasifikované takmer výlučne ako hospodárske lesy (93,2%), zvyšok pripadá na ochranné lesy. Najväčšie zastúpenie má buk (47%), hrab (21%), smrek (8,6%), dub (6,3%), javor (2,5%), cer (2,4%). Lesné plochy majú výmeru 922,6 ha, t.j. 50,5% z celkovej výmery katastrálneho územia. Náležia do LHC Brod.

Nelesná drevinová vegetácia

Nelesná drevinová vegetácia líniového charakteru je rozptýlená na trvalých trávnych porastoch, pozdĺž medzí, vo výmoľoch a v podobe sprievodných porastov vodných tokov. Drevinová skladba je rôznorodá a závisí od polohy a nadmorskej výšky. Líniový doprovod vodným tokom vytvárajú jelše (*Alnus glutinosa* alebo *Alnus incana*), vrby (rôzne druhy rodu *Salix*), jasene (hlavne *Fraxinus excelsior*), javory (*Acer pseudoplatanus*, *Acer platanoides*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), lipa malolistá (*Tilia cordata*). Veľmi dobre je vyvinutá krovinná etáž, rastie tu svíb krvavý (*Swida sanguinea*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*), baza čierna (*Sambucus nigra*), bršlen európsky (*Euonymus europaea*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*).

Orná pôda

Orná pôda má len minoritný podiel na výmere poľnohospodárskej pôdy. Agrocenózy na ornej pôde vykazujú najnižšiu ekologickú hodnotu. Orná pôda má výmeru 87,3 ha, t.j. 4,4 % z celkovej výmery riešeného územia.

Trvalé trávne porasty

Lúky patria k poloprirodzeným lúkam, ktoré sú veľkoplošne kosené a v blízkosti usadlosti aj spásané. Tvorené sú spoločenstvami ovsíkových lúk patriacich do zväzu *Arrhenatherion elatioris* Koch 1926. Z tráv sa tu najčastejšie vyskytuje ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*), kostrava červená (*Festuca rubra*), kostrava lúčna (*Festuca pratensis*), kostrava ovčia (*Festuca ovina*), psinček tenučký (*Agrostis capillaris*), tomka voňavá (*Anthoxanthum*

odoratum), lipnica lúčna (*Poa pratensis*), trojštet žltkastý (*Trisetum flavescens*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), timotejka lúčna (*Phleum pratense*), traslica prostredná (*Briza media*), psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*), medúnok vlnatý (*Holcus lanatus*), mrvica peristá (*Brachypodium pinnatum*). Z ostatných bylín sa vyskytujú: ďatelina lúčna (*Trifolium pratense*), ďatelina plazivá (*Trifolium repens*), krížavka jarná (*Cruciata glabra*), nevädzovec lúčny (*Jacea pratensis*), nevädzovec frygický (*Jacea phrygia*), bedrovník lomikameňovitý (*Pimpinella saxifraga*), bedrovník väčší (*Pimpinella major*), rebríček obyčajný (*Achillea millefolium*), skorocel kopijovitý (*Plantago lanceolata*), púpavec srstnatý (*Leontodon hispidus*), chrastavec roľný (*Knautia arvensis*), alchemilka (*Alchemilla sp.*), rasca lúčna (*Carum carvi*), iskerník prudký (*Ranunculus acris*), margaréta biela (*Leucanthemum vulgare*), púpava lekárska (*Taraxacum officinale*), pakost lúčny (*Geranium pratense*), mrkva obyčajná (*Daucus carota*), kozobrada východná (*Tragopogon orientalis*), šalvia lúčna (*Salvia pratensis*), lipkavec mäkký (*Galium mollugo*), ľadenec rožkatý (*Lotus corniculatus*), zvonček konáristý (*Campanula patula*), štiav lúčny (*Acetosa pratensis*), veronika obyčajná (*Veronica chamaedrys*), prvosienka vyššia (*Primula elatior*), boľševník borščový (*Heracleum sphondylium*) a iné.

Najväčší výskyt trvalých trávnatých porastov je okolo zastavaného územia obce a potom v štálovej oblasti, zasahujúcej do južnej časti katastrálneho územia - a to najmä v častiach štálov Katrenovci, Oslanovci, Kostivrch, Korimovci, Štefankovci, Horný a Dolný Pajer. V súvislosti so zmenou spôsobu života, vyľudňovaním hospodárskych usadlostí a ich premenou na víkendové chalupy, ale aj so zmenou dodavateľsko-odberateľských vzťahov pri zužitkovaní poľnohospodárskych produktov sa mení využívanie zeme. Kosia sa obyčajne len lúky v bezprostrednej blízkosti domov, ostatné degradujú. Nevypášané pasienky zarastajú krovínami. Zmena lúčnych biotopov sa prejavuje ochudobnením biodiverzity, hlavne o druhy viazané na pôvodné spoločenstvá. Trvalé trávne porasty majú výmeru 721,8 ha, t.j. 36,7 % z celkovej výmery katastrálneho územia.

Sídlná vegetácia

Vegetácia v zastavanom území má kultúrny charakter, väčšinou ide o synantropnú vegetáciu. Tvorí ju predovšetkým vegetácia úžitkových záhrad a okrasných plôch pri rodinných domoch. Záhrady majú celkovú výmeru 36,4 ha. Väčšie plochy verejnej zelene sa v obci nenachádzajú. V drevinovej skladbe výsadby na verejných priestranstvách majú zastúpenie najmä ihličnaté a okrasné dreviny (tuje, smrek, jedľa), ďalej sa vyskytuje orech kráľovský, lipa.

Prehľad úhrnných hodnôt druhov pozemkov v m² (ÚHDP) za katastrálne územie Horné Hámre

Druh pozemku	výmera v m ²
orná pôda	872677
chmeľnice	0
vinice	0
záhrady	363519
ovocné sady	0
trvalé trávne porasty	7218059
lesné pozemky	9925514
vodné plochy	152679
zastavané plochy a nádvoría	803471
ostatné plochy	337233
spolu – k.ú.	19673152

Zdroj: GKÚ Bratislava www.katasterportal.sk (2021)

Živočíšstvo

Podľa zoogeografického členenia (Čepelák, 1980) patrí riešené územie do živočíšneho regiónu Západné Karpaty, južného okrsku. Podľa terestrického biocyklu leží dotknuté územie v provincii listnatých lesov – podkarpatský úsek. Podľa limnického biocyklu patrí územie do Pontokaspickej provincie, podunajského okresu, stredoslovenskej časti (Miklós, Hrnčiarová et al. 2002).

V riešenom území sa nachádza rôznorodé prostredie, ktoré vytvára podmienky pre rôzne živočíšne druhy. Nachádzajú sa tu živočíchy viazané na listnaté lesy, ale aj živočíšstvo lúk, pasienkov, polí, sídiel. Viaceré druhy, ktoré sa územím bežne vyskytovali len v nedávnej minulosti, sa dnes z tohto okolia vytratili celkom, alebo sú zriedkavé.

Zoocenózy listnatých lesov charakterizujú indikačné druhy avifauny typické pre listnaté lesy. Sú to predovšetkým brhlík lesný (*Sitta europaea*), sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*), holub plúžik (*Columba oenas*), kukučka jarabá (*Cuculus canorus*), sýkorka bielolícá (*Parus major*), sýkorka belasá (*Parus caeruleus*), ďateľ veľký (*Dendrocopos major*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), pinka lesná (*Fringilla coelebs*), glezg lesný (*Coccothraustes coccothraustes*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), drozd čierny (*Turdus merula*), drozd plavý (*Turdus philomelos*), sova obyčajná (*Strix aluco*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), zo vzácnejších druhov vtákov ojedinele aj výr skalný (*Bubo bubo*), orešnica perlavá (*Nucifraga caryocatactes*), jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*). Drobné zemné cicavce v lesnom komplexe zastupuje ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicollis*), hrdziak hôrny (*Clethrionomys glareolus*), plch veľký (*Glis glis*) a piskor obyčajný (*Sorex araneus*). Z netopierov sa vyskytuje netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*) i ďalšie druhy, vrátane vzácneho podkovára veľkého (*Rhinolophus ferrumequinum*). Z drobných cicavcov je to veverka stromová (*Sciurus vulgaris*), kuna hôrna (*Martes martes*), z väčších cicavcov srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), jeleň lesný (*Cervus elaphus*), sviňa divá (*Sus scropha*).

Zoocenózy lúk a pasienkov - z typických obyvateľov lúčnych biotopov sa z obojživelníkov vyskytujú ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), bežne sa vyskytujú tri druhy skokanov -

skokan zelený (*Pelophylax esculentus*), skokan hnedý (*Rana temporaria*) a skokan štíhly (*Rana dalmatina*), pomerne hojná je salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*) a mlok obyčajný (*Triturus vulgaris*), z plazov jašterica krátkohlavá (*Lacerta agilis*), jašterica múrová (*Lacerta muralis*), jašterica obyčajná (*Lacerta agilis*), jašterica zelená (*Lacerta viridis*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka obyčajná (*Natrix natrix*), užovka stromová (*Elaphe longissima*), z vtákov v prostredí lúk loví orol krikľavý (*Aquila pomarina*), žije tu jarabica poľná (*Perdix perdix*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), cibík chocholatý (*Vanellus vanellus*), škovránok poľný (*Alauda arvensis*), strnádka žltá (*Emberiza citrinella*), strnádka lúčna (*Emberiza calandra*), Z cicavcov sa vyskytuje jež obyčajný (*Erinaceus europaeus*), bielozubka bielobruchá (*Crocidura leucodon*), krt obyčajný (*Talpa europaea*), zajac poľný (*Lepus europaeus*), myška drobná (*Micromys minutus*), syseľ obyčajný (*Citellus citellus*), líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), lasica obyčajná (*Mustella nivalis*), jazvec obyčajný (*Meles meles*) a srnec lesný (*Capreolus capreolus*).

Biotopy ľudských sídiel viažu na seba synantropné druhy živočíchov – vrabca domového (*Passer domesticus*), žltochvosta domového (*Phoenicurus ochruros*), belorítky domovej (*Delichon urbica*). Z cicavcov je to krt obyčajný (*Talpa europaea*), myš domová (*Mus musculus*), potkan hnedý (*Rattus norvegicus*), jež obyčajný východoeurópsky (*Erinaceus europaeus*).

7. Krajina

Štruktúra krajinného obrazu, scenéria

Za najvýznamnejšie faktory, ktoré podmieňujú estetický ráz kultúrnej krajiny, sa považuje druh a hustota osídlenia, spôsob poľnohospodárskeho či lesohospodárskeho využitia, trasovanie nadradenej cestnej siete, nadzemných energetických vedení a hlavne priemysel a ťažba surovín. Ide o antropomorfné zásahy a štruktúry, ktoré so zvyšujúcou sa intenzitou ich výskytu v krajine znižujú estetické pôsobenie krajiny na človeka.

V scenérii krajiny a v jej vizuálnom vnímaní je limitom reliéf, ktorý určuje mieru výhľadových a vidných priestorov. Reliéf je značne členitý a celkovo pestrosť reliéfu vytvára zaujímavý krajinný obraz územia. Je zdrojom atraktívnych scenérií a výhľadov. Z vyššie položených svahov sú atraktívne pohľady na samotné sídlo a rozptýlené osídlenie. Krajinnou dominantou je silueta masívu Vtáčnika a Pohronského Inovca. Mozaika drobných celkov lúk, polí, lesov a rozptýleného osídlenia v podhorskej krajine štálov pôsobí veľmi atraktívne.

Strmšie svahy sú pokryté lesnými porastmi s rôznorodou drevinovou skladbou a sú preto atraktívnejšie ako lesné monokultúry. Vizuálne vnemy odlišného rázu poskytujú pasienky a mozaiky s lesnými porastmi.

Možno konštatovať, že v krajinnom obraze prevládajú harmonicky pôsobiace prvky prírodného charakteru. Kategóriu neutrálne pôsobiacich prvkov reprezentuje orná pôda a zastavané územie, vrátane výrobných areálov. Rušivo pôsobiace prvky v území nie sú zastúpené (okrem elektrických vedení 22 kV a elektrického vedenia ZVN 400 kV na

východnom okraji katastrálneho územia). Ani vo vzdialenejšom horizonte nevystupujú ako dominantné prvky siluety výškových objektov a technických zariadení.

Ekologická stabilita a ekologická významnosť

Katastrálne územie obce Horné Hámre sa v rámci okresu Žarnovica vyznačuje priemernou ekologickou stabilitou. Podľa www.beiss.sk priestor ekologicky stabilný tvorí 51,2% územia, zvyšok pripadá na priestor ekologicky stredne stabilný (40,3%) a priestor ekologicky nestabilný (8,5%).

Ako ekologicky významné segmenty definujeme prírodné i poloprírodné prvky, na ktoré sa viažu ekostabilizačné funkcie:

- vodné toky vrátane brehových porastov a sprievodnej drevinovej a krovinovej vegetácie
- kompaktné lesné porasty, ktoré nie sú definované ako biocentrá, resp. s biotopmi národného významu a európskeho významu
- rozsiahlejšie záhumienky a extenzívne využívané záhrady s ovocnými stromami
- lúky a pasienky na svahovitom teréne, s biotopmi národného významu a európskeho významu

8. Chránené územia, ich ochranné pásma a územný systém ekologickej stability

Chránené územia

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne maloplošné ani veľkoplošné chránené územia prírody, chránené stromy ani chránené územia sústavy chránených území Natura 2000. V celom katastrálnom území platí 1. stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Žiadne nové územia sa nenavrhuje na vyhlásenie za chránené územia ani z územného plánu regiónu nevyplývajú pre riešené územie žiadne nové návrhy ochrany prírody a krajiny.

V rôznom stupni rozptýlenia sú na trvalých trávnych porastoch evidované biotopy Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), z biotopov národného významu je to Lk10 Vegetácia vysokých ostríc. V území sú evidované aj výskytové dáta niektorých druhov chránených živočíchov napr. z radu motýľov (*Lepidoptera*), druh modráčik krvavcový (*Maculinea telejus*); z radu netopierov (*Chiroptera*); z radu hadov (*Ophidia*). Z lesných biotopov sú to Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské, Ls2.2 Duhovo-hrabové lesy panónske (NATURA 2000: 9160* prioritný biotop), Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy (NATURA 2000: 9180* prioritný biotop) a Ls5.1 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy (NATURA 2000: 9130). Cez územie preteká vodný tok Kľak, ktorý tvorí regionálny hydrický biokoridor a zároveň je aj biotopom raka riečneho (*Astacus astacus*).

Územný systém ekologickej stability

Štruktúrnymi prvkami ÚSES sú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky. Prvky nadregionálneho ÚSES boli charakterizované v Genereli nadregionálneho ÚSES SR. V nadväznosti na tento dokument boli vypracované Regionálne územné systémy ekologickej stability (RÚSES) pre všetky okresy Slovenska, vrátane pôvodného RÚSES okresu Žiar nad Hronom (1994). Návrh týchto prvkov bol premietnutý do ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov.

Základným prvkom ÚSES je biocentrum. Ide o kompaktné a ekologicky súvislé územie, ktoré je hostiteľom prirodzených alebo prírode blízkyh spoločnstiev voľne žijúcich druhov rastlín a divožijúcich druhov živočíchov. Podmienkou je, aby dané územie poskytovalo trvalé podmienky pre výživu, úkryt a rozmnožovanie živých organizmov a udržiavanie primeraného genetického zdravia svojich populácií.

Podľa VÚC Banskobystrický kraj a RÚSES okresu Žiar nad Hronom do riešeného územia nezasahujú žiadne biocentrá. Bolo preto potrebné navrhnúť biocentrá miestneho významu. Pri návrhu biocentier miestneho významu sa prihliada na minimálnu plochu biocentra, nevyhnutnú pre plnenie všetkých funkcií. Pre biocentrum lesného typu je minimálna plocha 3 ha a v prípade biocentra stepného alebo mokraďového charakteru nemá plocha klesnúť pod 0,5 ha. Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledovné potenciálne biocentrá miestneho významu:

- **MBc1** – biocentrum tvorí lesný porast na strmšom svahu s prameňmi viacerých vodných tokov, na hranici s k.ú. Žarnovica. Bezprostredne nadväzuje na MBc2 navrhnuté na trvalých trávnych porastoch. Na kostru ÚSES je naviazané prostredníctvom biokoridoru MBk1.
- **MBc2** – biocentrum je navrhnuté na trvalých trávnych porastoch s výskytom biotopov európskeho a národného významu v lokalite Kostivrch, v kontakte s rozptýleným osídlením. Na mieste biocentra je potrebné vylúčiť stavebné aktivity.
- **MBc3** – biocentrum je navrhnuté na lesných porastoch a na trvalých trávnych porastoch s výskytom biotopov európskeho a národného významu nad lokalitou Dolný Pajer. Nachádza sa medzi biokoridormi regionálneho a miestneho významu - RBk 13/11 Koložiar – Obrázok a MBk2.
- **MBc4** – biocentrum je navrhnuté najmä na trvalých trávnych porastoch s výskytom biotopov európskeho a národného významu nad lokalitou Prostrednovci. Na kostru ÚSES je naviazané prostredníctvom biokoridoru RBk 13/11 Koložiar – Obrázok.
- **MBc5** – biocentrum je navrhnuté na trvalých trávnych porastoch s výskytom biotopov európskeho a národného významu medzi lokalitami Zavrchovci, Pod Skalkou, Prostrednovci. Biocentrum je na kostru ÚSES pripojené prostredníctvom biokoridoru MBk4. Na mieste biocentra je potrebné vylúčiť stavebné aktivity.
- **MBc6** – biocentrum je navrhnuté v lesných porastoch na krížení biokoridorov regionálneho a miestneho významu - RBk 13/11 Koložiar – Obrázok a MBk3.

Biokoridor predstavuje ekologicky hodnotný krajinný segment, ktorý na rozdiel od biocentra nemusí mať kompaktný tvar. Základnou funkciou biokoridoru je umožňovať migráciu živých organizmov medzi biocentrami, resp. ich šírenie z biocentier s ich nadpočetným výskytom do iných biocentier, kde je ich prítomnosť žiaduca.

Z ÚPN VÚC Banskobystrický kraj bol prevzatý návrh troch biokoridorov regionálneho významu:

- **RBk 13/11 Koložiar - Obrázok** – potenciálny terestrický biokoridor prechádza úpäťm a hrebeňom Vtáčnika. Biokoridor má celkovú dĺžku 13,5 km a šírku 500 – 1300 m. Stresovým javom je križovanie ciest II. a III. triedy nad horným koncom obce Horné Hámre.
- **RBk 12/12 Vodný tok Kľak** – os hydricko-terestrického biokoridoru tvorí vodný tok Kľak a jeho niva s brehovými porastmi. Šírka biokoridoru je 100-300 m. Funkčnosť biokoridoru je v riešenom území obmedzená prechodom zastavaným územím obce, čo predstavuje stresový faktor.
- **RBk 12/16 Pílanský potok** – os hydricko-terestrického biokoridoru tvorí Pílanský potok s brehovými porastmi. Šírka biokoridoru je 50-100 m. Biokoridor v riešenom území vedie v tesnom súbahu s cestou II/512, ktorá má na biokoridor negatívny vplyv.

Biokoridor miestneho významu musí mať šírku najmenej 15 m a dĺžku najviac 2000 m, pričom po uvedenom úseku by mal byť biokoridor prerušený biocentrom najmenej miestneho významu. Pre vytvorenie funkčnej kostry územného systému ekologickej stability sa navrhujú nasledovné biokoridory miestneho významu:

- **MBk1** – osou biokoridoru je drobný vodný tok – pravostranný prítok potoka Kľak. Súčasťou biokoridoru je priľahlá brehová a sprievodná vegetácia.
- **MBk2** – osou biokoridoru je drobný vodný tok – pravostranný prítok potoka Kľak, ktorý sa nachádza v centrálnej časti katastrálneho územia. Prostredníctvom potenciálneho biocentra MBc3 je prepojený na biokoridor regionálneho významu RBk13/11.
- **MBk3** – osou biokoridoru je Hornohámorský potok. Biokoridor ďalej pokračuje do k.ú. Hrabíčov a lokality Čierťaže.
- **MBk4** – osou biokoridoru je drobný vodný tok – ľavostranný prítok Pílanského potoka. Biokoridor je ukončený potenciálnym biocentrom MBc5.

Interakčný prvok má nižšiu ekologickú hodnotu ako biocentrum alebo biokoridor. Jeho účelom v kultúrnej krajine je tlmiť negatívne ekologické pôsobenie devastáčnych činiteľov na ekologicky hodnotnejšie krajinné segmenty a na druhej strane prenášať ekologickú kvalitu z biocentier do okolitej krajiny s nižšou ekologickou stabilitou, resp. narušenej antropogénnou činnosťou.

Pre plnenie uvedených funkcií sú navrhované prvky plošného a líniového charakteru:

- remízky, zeleň na stržiach a v erózných ryhách

- lesné porasty v kontakte s potenciálnymi biocentrami
- trvalé trávne porasty s biotopmi európskeho a národného významu, ktoré nie sú zaradené medzi biocentrá miestneho významu
- drobné vodné toky s brehovou vegetáciou, ktoré nie sú zaradené medzi biokoridory miestneho významu

9. Obyvateľstvo

Demografické údaje

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, čiastočne je aj odrazom významu obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Od 2. polovice 19. storočia miestna populácia zaznamenávala sústavný nárast až do roku 1910, kedy obec dosiahla 1207 obyvateľov. Nasleduje dlhšie obdobie populačnej stagnácie, ktoré trvalo až do 60. rokov 20. storočia. V tomto období sa počet obyvateľov pohybuje v relatívne úzkom rozmedzí od 1111 do 1209 obyvateľov. Vývoj v 2. polovici 20. storočia bol dôsledkom sťahovania obyvateľov do miest (urbanizáciou) za podpory masívnej bytovej výstavby. Do roku 1991 klesol počet obyvateľov až na 891 a pokles pokračoval aj v ďalších dekádach. Neskôr sa na populačnom vývoji negatívne prejavovali štrukturálne problémy hospodárstva regiónu. Až v posledných rokoch sa počet obyvateľov stabilizoval a vykazuje rastový trend. V roku 2013 bolo dosiahnuté historické minimum na úrovni 601 obyvateľov. Oproti historickému maximu stratila obec viac ako polovicu obyvateľov. K 31. 12. 2021 mali Horné Hámre 662 obyvateľov.

K rastu počtu obyvateľov v posledných rokoch dochádza výlučne vďaka migračným prírastkom. V sledovanom 10-ročnom období rokov 2012 – 2021 došlo k prirodzenému úbytku (v pomere 48 narodených : 89 zomretých). Pokles miery natality je dôsledkom celkových spoločenských a sociálnych zmien v SR a v celom stredoeurópskom priestore. Migračná bilancia obce bola v sledovanom bola výrazne pozitívna – 216 : 124 obyvateľov v prospech prisťahovaných. Migračný prírastok tak kompenzoval prirodzený úbytok. Obec by mohla v budúcnosti aj naďalej profitovať z trendu sťahovania obyvateľov z miest na vidiek. Tento trend je najsilnejší v bezprostrednej blízkosti miest, pričom jeho základným predpokladom je dobrá dopravná dostupnosť a kvalitnejšie životné prostredie.

Podľa priestorového rozloženia populácie v riešenom území je v súčasnosti väčšina obyvateľstva (83,9%) sústredená v súvisle urbanizovanom území obce. Zvyšok obyvateľstva pripadá na odľahlejšie miestne časti a rozptýlené osídlenie.

Z hľadiska demografických prognóz má istú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Tento ukazovateľ v roku 2021 dosahoval nepriaznivú hodnotu – 72,7. Podľa všeobecnej interpretácie až hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou. Ide teda o regresívny typ populácie.

Segment obyvateľstva v produktívnom veku má najväčší podiel na celkovej populácii. V roku 2011 predstavoval jeho podiel až 66,8%, do roku 2021 sa mierne znížil na 62,8%. Najväčší nárast sa týkal zložky obyvateľstva v poproduktívnom veku.

V budúcnosti predpokladáme pokračovanie trendu presunu časti obyvateľstva z miest do okolitých vidieckych obcí s výhodnou polohou a dobrou dostupnosťou. Tieto predpoklady obec Horné Hámre spĺňa. Preto do roku 2040 prognózujeme mierny rast počtu obyvateľov k úrovni okolo 800 obyvateľov. Skutočný potenciál obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od globálnych vývojových tendencií a lokalizačných faktorov, investičnej aktivity súkromného sektora, ale tiež od samotnej obce, jej rozvojovej politiky, udržania a zlepšenia kvality života v obci, ponuky služieb v obci, odstránenia deficitov infraštruktúry.

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1869 – 2021

Rok sčítania obyv.	Počet obyv.
1869	984
1880	1036
1890	1147
1900	1198
1910	1207
1921	1162
1930	1171
1940	1209
1948	1111
1961	1199
1970	1074
1980	891
1991	706
2001	657
2011	633
2021	658

Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, ŠÚSR

Priestorové rozloženie obyvateľstva

základná sídelná jednotka	spolu - počet	predproduktívny vek	produktívny vek	poproduktívny vek
Horné Hámre	531	75	357	99
Gambatovci	15	2	8	5
Pri žarnovickej huti	49	10	29	10
Prostrednovci	24	4	17	3
Vodňakovci	13	1	11	1
Kostivrch	52	5	36	11
Oslanovci	50	10	30	10

Zdroj: Štatistický lexikón obcí SR, 2011

Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

	SODB 2011	SODB 2021
Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	633	658
z toho muži	327	333
z toho ženy	306	325
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	90	96
Počet obyvateľov v produktívnom veku	423	430
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku	120	132

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, 2021

Vývoj počtu obyvateľov, narodených, zomrelých, prihlásených a odhlásených

Rok	narodení	zomrelí	prihlásení	odhlásení	Počet obyvateľov k 31.12.
2012	1	9	9	20	604
2013	3	4	9	11	601
2014	4	8	42	7	632
2015	5	13	13	10	627
2016	4	7	25	14	635
2017	4	9	22	8	644
2018	5	8	20	18	643
2019	10	6	28	15	660
2020	5	8	28	15	670
2021	7	17	20	6	662
Spolu	48	89	216	124	

Zdroj: ŠÚSR

Obyvateľstvo je slovenskej národnosti. Slováci podľa údajov SODB 2021 tvoria 98,8% obyvateľov (bez zohľadnenia obyvateľov s nezistenou národnosťou).

Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	slovenská	maďarská	iná	nezistená
	638	2	6	12

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva homogénna. 77,8% všetkých obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi. Iné vierovyznania nie sú významnejšou mierou zastúpené. Miera religiozity dosahuje podpriemerné hodnoty. Bez vyznania bolo 16,7% obyvateľov.

Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Vierovyznanie	rímskokatolícka cirkev	iné	bez vyznania	nezistené
	512	14	110	22

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Z vekovej skladby a údajov o počte ekonomicky aktívnych vyplýva, že obyvateľstvo má v súčasnosti podpriemerný potenciál ekonomickej produktivity. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov predstavuje 44,7%.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bolo od najstarších čias poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva klesol počet pracovníkov v tomto odvetví. Súčasne došlo k zvýšeniu podielu zamestnaných v terciárnom sektore. Podľa údajov SODB 2011 najviac obyvateľov pracovalo v terciárnom sektore (služby) – 147 obyvateľov a v sekundárnom sektore (priemysel) – 88 obyvateľov. Relatívne nízky je podiel zamestnancov primárneho sektora (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo) – 27 obyvateľov.

V obci je v súčasnosti vytvorených do 50 pracovných miest. Zo zamestnanej zložky ekonomicky aktívneho obyvateľstva väčšina odchádza za prácou do okolitých miest Žarnovica, Nová Baňa, Žiar nad Hronom. Za prácou a štúdiom odchádzalo 213 obyvateľov, čo z počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva predstavovalo až 75,2%. Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou.

Údaje o aktivitách a infraštruktúre

Občianska vybavenosť je čiastočne vybudovaná na úrovni základnej vybavenosti. Zariadenia občianskej vybavenosti sú rozptýlené pri ceste II/512.

Nekomerčnú občiansku vybavenosť reprezentuje materská škola, kultúrny dom, obecný úrad, rímskokatolícky kostol s farským úradom, cintorín s domom smútku. Cintorín má dostatočnú priestorovú rezervu pre pochovávanie; ochranné pásmo nemá určené formou VZN. Zo vzdelávacích zariadení je zastúpená len materská škola. Materská škola je jednotriedna, pričom bola nedávno rekonštruovaná. Základnú školu navštevujú žiaci v Žarnovici a Župkove, kde sú plnotriedne základné školy. V obci nie sú žiadne zdravotnícke zariadenia ani zariadenia sociálnych služieb. Obyvatelia využívajú služby zdravotníckych zariadení v mestách Žarnovica a Nová Baňa; najbližšia nemocnica je v Žiari nad Hronom.

Zo zariadení komerčnej občianskej vybavenosti je v obci pošta, maloobchodná predajňa potravín a rozličného tovaru, pohostinské zariadenie. Širšie spektrum zariadení maloobchodu a služieb je dostupné v Žiari nad Hronom a vo Zvolene.

Poľnohospodársku výrobu v k.ú. Horné Hámre realizujú viaceré subjekty a samostatne hospodáriaci roľníci. Sekundárny sektor (priemyselná, resp. nepoľnohospodárska výroba) nie je významnejšou mierou zastúpený. Väčší výrobný areál ani hospodársky dvor s veľkochovom živočíšnej výroby sa v obci nenachádza. Niekoľko extenzívne využívaných stavieb pre poľnohospodársku výrobu (Poľan, s.r.o.) sa nachádza na východnom okraji

obce. Viaceré prevádzky a sídla výrobných služieb sú v existujúcej obytnej zástavbe, v rodinných domoch (kovovýroba, stolárstvo, autoservis, potravinárstvo, stavebné profesie). Menší areál stavebnín je pri ceste II. triedy od Žarnovice.

Obec je z hľadiska rozvoja cestovného ruchu situovaná v atraktívnom prostredí. Potenciál zatiaľ nie je dostatočne využitý, materiálna základňa cestovného ruchu nie je vybudovaná. Nie sú tu vyznačené pešie turistické chodníky ani vybudované samostatné cyklotrasy. Vyznačený je len náučný chodník Po stopách železnice Kľakovskou dolinou. Vhodné je rozvíjať rekreačný potenciál obce, založený primárne na agroturistike, cykloturistike, chalupárskej rekreácii. Pre účely chalupárskej rekreácie sa využíva značná časť staršieho bytového fondu v obci a v rozptýlenom osídlení. V obci sa rozvíja agroturistika, spojená s chovom koní. Jazdecký areál sv. Františka (situovaný v rekonštruovanej hospodárskej usadlosti) poskytuje tiež ubytovanie s kapacitou 5-7 lôžok. Pre športové aktivity obyvateľov obce sa využívajú futbalové ihrisko a multifunkčné ihrisko. Pôsobí tu športový klub TJ Klas.

Údaje o infraštruktúre zásobovania pitnou vodou sú v kapitole B.I.2 tejto správy.

Údaje o infraštruktúre zásobovania elektrickou energiou a zemným plynom sú v kapitole B.I.4 tejto správy.

Údaje o dopravnej infraštruktúre sú v kapitole B.I.5 tejto správy.

Údaje o infraštruktúre odkanalizovania a čistenia splaškových vôd sú v kapitole B.II.2 tejto správy.

Údaje o odpadovom hospodárstve sú v kapitole B.II.3 tejto správy.

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické lokality

Kultúrno-historické pamiatky sú odrazom stáročného vývoja obce. Prvá písomná zmienka o obci Horné Hámre sa datuje do roku 1391, kedy sa nazývala Hamor. V roku 1391 patrila obec panstvu Revište, po vymretí Dóczyovcov správe Banskej komory. Už v 15. storočí mala obec rozsiahle okolité lazy. Obyvatelia boli pôvodom drevorubači a uhliari, neskôr baníci a spracovatelia vyťaženej rudy z miestnych a iných baní. V portálnych súpisoch Tekovskej stolice sa v roku 1616 spomínajú Horné Hámre a Dolné Hámre, ktoré patrili panstvu hradu Šášov. Neskôr v 17. storočí bola obec v správe štiavnickej banskej komory. V roku 1601 mala mlyn a 68 domov, v roku 1715 bol v obci pivovar, v roku 1720 4 mlyny a 43 daňovníkov, z toho 17 remeselníkov, 3 obchodníkov, 2 baníkov, v roku 1828 83 domov a 569 obyvateľov. Spracúvali rudu vyťaženú v okolitých banských mestách. V chotári vzniklo koncom 18. storočia viacero osád. V osade Žarnovická Huta v 17. - 18. storočí pracovala huta na zlato a striebro. Od polovice 19. storočia do roku 1950, keď bola jej podstatná časť pričlenená k Žarnovici, bola samostatnou obcou.

Katastrálne územie obce Horné Hámre ani jeho časti neboli vyhlásené za pamiatkovo chránené územie. Na území obce Horné Hámre sa nenachádzajú nehnuteľné národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF). Nachádzajú sa tu však pamiatky s historickými a kultúrnymi hodnotami:

- kostol rímsko-katolícky sv. Martina biskupa v barokovom slohu z roku 1671, postavený na starom základe, prestavaný v roku 1734
- náhrobník 32 partizánov a vojakov z roku 1949
- rímsko-katolícka fara
- kaplnka Lurdskej Panny Márie
- drobná (cirkevná) architektúra (prícestné kríže, kaplnky, liatinové ohrady hrobov)
- ojedinele zachované stavby ľudovej architektúry, aj s hospodárskymi a technickými objektmi - so štítom do ulice a s dreveným štítom a výzorníkom (dom pri obecnom úrade a dom č. 58) alebo s prístavbou drevenej verandy na dvorovej (pozdĺžnej) strane, s dvojosovou čelnou fasádou, so štukovou výzdobou, s valbovou strechou a bielou keramickou krytinou orientovanou do ulice (domy č. 114, 57 a dom pri obecnom úrade), so zdvojenými – štvorosovými čelnými fasádami, s polvalbou strechy orientovanou do ulice, s hospodárskymi stavbami (sýpka, maštaľ, chliev, stodola) pri dome alebo za domom – tzv. hlboké dvory (domy č. 32, 34, 37, 54, sýpky pri domoch č. 32, 68)

V riešenom území nie sú evidované archeologické nálezy a náleziská, v blízkosti je však historicky významná Žarnovická Huta.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V riešenom území sa paleontologické náleziská nevyskytujú a v súvislosti s poznatkami o geologickej stavbe sa ani nepredpokladajú. Nenachádzajú sa tu žiadne významné geologické lokality.

12. Iné zdroje znečistenia

V dotknutom území sa nevyskytujú iné zdroje znečistenia.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

V riešenom území sa vyskytujú environmentálne problémy, ktoré je možné rozdeliť do nasledujúcich kategórií:

- problémy ohrozenia prvkov ÚSES – najmä v dôsledku konfliktov prvkov ÚSES a ekologicky významných segmentov krajiny so stresovými javmi a zdrojmi. Funkčnosť biokoridorov a biocentier ohrozujú strety so stresovými faktormi – najmä so zastavaným územím obce. Uvedené stresové faktory sa v riešenom území týkajú najmä regionálnych hydricko-terestrických biokoridorov.
- problémy ohrozenia prírodných zdrojov – ohrozenie kvality pôdy, povrchových a podzemných vôd vzniká v dôsledku znečistenia z priesakov nevyhovujúcich žúmp do podzemnej vody a vodných tokov, imisný spád z diaľkových prenosov. Ohrozením biologickej diverzity je sporadický prienik invázných drevín a rastlín. Ďalší problém ohrozenia prírodných zdrojov vzniká v súvislosti so zmenou spôsobu

života vidieckej časti osídlenia: degradujú a zarastajú lúky, čím dochádza k strate biodiverzity. Problémom ohrozenia pôdy ako prírodného zdroja je vodná erózia.

- problémy ohrozenia ekologickej stability územia – v riešenom území sú len na menšej výmere rozsiahlejšie pôdne celky poľnohospodárskej pôdy, ktoré sa vyznačujú nízkym stupňom ekologickej stability.
- problémy ohrozenia životného prostredia – týkajú sa predovšetkým obytného územia obce a kontaktných polôh. Ohrozujúcim faktorom je riziko vzniku devastovaných plôch v zastavanom území alebo v jeho bezprostrednom okolí. Problémom je aj spaľovanie biologického odpadu zo záhrad namiesto kompostovania. Najvýznamnejším ohrozujúcim faktorom sú netesné žumpy a úniky splaškových vôd, resp. ich zámerné vypúšťanie do podlažia, nakoľko tu nie je vybudovaná splašková kanalizácia.

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti

1. Vplyvy na obyvateľstvo

Návrh územného plánu obce Horné Hámre nezahŕňa riešenia, ktoré by boli nositeľmi rizík pre zdravotný stav obyvateľstva a ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady, narušovali pohodu a kvalitu života alebo životného prostredia. Naopak, územnoplánovacia dokumentácia predostiera konkrétne riešenia problémov s identifikovanými nepriamymi vplyvmi.

V oblasti dopravy ide o návrh rekonštrukcie a rozšírenia miestnych ciest, ako aj doplnenia siete miestnych ciest. Existujúca zástavba je v súčasnosti ovplyvňovaná negatívnymi vplyvmi z dopravy na ceste II/512, prechádzajúcej zastavaným územím obce. Úplnú elimináciu negatívnych dopadov cestnej dopravy výhľadovo prinesie výstavba južného obchvatu obce – preložky cesty II/512. Návrhy investícií do nemotorovej dopravy – výstavba chodníkov pre chodcov pri ceste II/512 a cyklistického chodníka - budú mať pozitívne vplyvy na obyvateľstvo, najmä z hľadiska bezpečnosti najzraniteľnejších účastníkov cestnej premávky.

V oblasti technickej infraštruktúry bude mať navrhované rozšírenie vodovodu a vybudovanie splaškovej kanalizácie v celom súvisle urbanizovanom území pozitívny vplyv na hygienické podmienky a komfort obyvateľov. Vďaka plynofikácii navrhovaných rozvojových plôch bývania sa zabezpečí eliminácia znečistenia ovzdušia v zastavanom území. V navrhovaných rozvojových plochách teda kvalitu bývania zabezpečí ich napojenie na inžinierske siete – plynovod, verejný vodovod, splaškovú kanalizáciu, zásobovanie elektrickou energiou.

Na ochranu zdravia obyvateľstva je v hodnotenej ÚPD stanovená požiadavka osobitných stavebných opatrení pri výstavbe obytných budov na území so stredným radónovým rizikom podľa vyhlášky č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Návrhy zamerané na zvýšenie ekologickej stability nebudú mať len pozitívne environmentálne dopady, ale ich nepriamym vplyvom je potenciál priniesť zlepšenie ekonomických, sociálnych a ekologických podmienok pre dotknuté obyvateľstvo. Počíta sa s výsadbou pásov alebo línii izolačnej zelene na rozhraní obytného územia a poľnohospodárskej pôdy, ako aj na rozhraní jednotlivých urbanistických funkcií.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia na obyvateľstvo budú vyplývať z uvažovaného nárastu počtu obyvateľov a nárastu počtu pracovných príležitostí. V návrhovom období do roku 2040 sa na základe kapacity navrhovaných plôch pre výstavbu prognózuje zvýšenie počtu obyvateľov na 800, čo predstavuje len mierny nárast oproti súčasnému počtu 662 obyvateľov. V prípade prisťahovania nových obyvateľov dôjde následne k zmene sociálnej a demografickej štruktúry miestnej populácie – zvýšeniu

podielu obyvateľov vekovej skupiny do 40 rokov, zvýšeniu podielu domácností so strednými príjmami. Táto zmena bude mať výrazne pozitívny dopad na celkovú vitalitu obce. Nárast miestnej populácie však bude mierny a postupný a neohrozí tradičnú vidiecku komunitu. Medzi pozitívne ekonomické dôsledky na obyvateľstvo možno zaradiť aj budúci rast počtu pracovných príležitostí v obci, čím by sa znížila odchádzka za prácou a vznikli by možnosti pracovného uplatnenia aj pre obyvateľov okolitých obcí.

Rekapitulácia prírastku bytového fondu

Lokalita / číslo rozvojovej plochy	Kapacita – počet bytových jednotiek	Etap
2	1	I.
3	34	I.
4	3	I.
5	1	I.
6	1	I.
7	1	I.
8	1	I.
9	3	II.
10	7	I.
11	1	I.
12	3	I.
13	14	I.+II.
14	10	I.+II.
15	1	I.
16	1	I.
17	2	II.
18	3	II.
19	2	I.
prieluky I. (Horné Hámre - ZÚO)	12	I.+II.
prieluky II. (Pri žar. huti - ZÚO)	8	I.+II.
Spolu	109	

Pozitívne dôsledky navrhovaného riešenia možno vidieť v stanovení presných regulatívov pre výrobné aktivity v zastavanom území, ktoré predídu potenciálnym negatívnym vplyvom na obytné územie a budú garantovať kvalitu životného prostredia. V obytnom území obce a jeho navrhovanom rozšírení sú podľa záväzných regulatívov povolené len drobné prevádzky remeselnej výroby a výrobných služieb bez negatívnych a rušivých vplyvov a pri stanovení maximálneho limitu zastavanej plochy. Stanovené sú aj regulatívy pre drobnochov a chov hospodárskych zvierat.

Pozitívny vplyv na obyvateľstvo bude mať návrh revitalizácie a dobudovania centrálnej časti obce, vrátane úpravy a dotvorenia verejných priestranstiev, doplnenia verejnej zelene a oddychových plôch. Kultivované a príjemné prostredie by malo motivovať obyvateľov k zodpovednejšiemu prístupu k verejným priestranstvám a podporiť súdržnosť miestnej komunity.

Navrhované riešenie predpokladá stavebné aktivity v obci, ktoré však budú rozložené rovnomerne počas celého návrhového obdobia územného plánu obce. Prechodne môže počas výstavby nových objektov, ako aj líniových stavieb technickej a dopravnej infraštruktúry, dôjsť ku krátkodobému zhoršeniu životných podmienok obyvateľstva dotknutej obce – zvýšeniu hlučnosti, prašnosti, nárastu produkcie stavebných odpadov pri rekonštrukciách objektov. Ide o prechodné vplyvy, ktoré z dlhodobého hľadiska nie sú relevantné.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie a geomorfologické pomery. Podmieňujúcim predpokladom je, že pri zakladaní stavieb bude zohľadnený prirodzený geologický podklad.

V riešenom území sa vyskytujú početné zosuvy. Navrhovaná obytná zástavba je z väčšej časti situovaná mimo zosuvných území (potenciálny zosuv zasahuje len na rozvojové plochy č. 9 a 12). Regulatívy záväznej časti výstavbu na území s výskytom stabilizovaných a potenciálnych zosuvov podmieňujú uskutočnením inžinierskogeologického prieskumu. Ďalej, v rámci navrhovaných opatrení sa odporúča stabilizácia (potenciálnych) svahových pohybov úpravou vodného režimu a výsadbou vegetácie, čo možno považovať za pozitívny vplyv.

3. Vplyvy na klimatické pomery

Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia nevyvolá žiadne priame vplyvy na klimatické pomery.

Nevýznamné nepriame vplyvy na klímu prinesú niektoré navrhované opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity, ktoré vychádzajú z odporúčaných opatrení Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest. Tieto opatrenia však majú významnejší lokálny vplyv na riešené územie z hľadiska vplyvov na pôdu, biotopy a krajinu a sú preto primárne zaradené v týchto podkapitolách.

4. Vplyvy na ovzdušie

Navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii počíta s plynofikáciou nových rozvojových plôch pre obytnú funkciu (s výnimkou aktuálne realizovanej rozvojovej plochy č. 3). Tým sa eliminuje znečistenie z domácností pri vykurovaní a príprave teplej úžitkovej vody, čo predstavuje pozitívny priamy vplyv.

Navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii nepočíta so vznikom stredných a veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia. Stanovením regulatívu, ktorým sa v obytnom území povoľujú len drobné výrobné prevádzky bez negatívnych a rušivých vplyvov, sa zabezpečí ochrana ovzdušia pred znečistením a všeobecne kvalita životného prostredia v obci. Ani v rozvojových plochách určených pre výrobné územie sa nepočíta s priemyselnou výrobou a inými prevádzkami znečisťujúcimi ovzdušie, čo garantujú záväzné regulatívy funkčného využívania.

5. Vplyvy na vodné pomery

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery v území. Nenavrhujú sa nové plochy zariadení manipulujúcoch so znečisťujúcimi látkami.

Väčšina navrhovaných rozvojových plôch pre obytnú funkciu je situovaná vo vyvýšených polohách, ďalej od vodných tokov. Záplavové čiary Q100 potoka Kľak zasahujú len rozvojové plochy č. 1, 10, 11 a jednu prieluku. Podmienkou stavebného využitia uvedených rozvojových plôch je realizácia protipovodňových opatrení – ich návrh bol ako verejnoprospešná stavba premietnutý v hodnotenej ÚPD.

Špecifické krajinnoekologické opatrenia na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny sú obsiahnuté v rámci koncepcie starostlivosti o životné prostredie (v kap. 2.13 hodnotenej ÚPD).

Ďalšie navrhované opatrenia významnou mierou prispievajú k ochrane a zvýšeniu kvality podzemných a povrchových vôd. Ide predovšetkým o návrh vybudovania splaškovej kanalizácie s čistením odpadových vôd v sústreďenom osídlení a jeho navrhovanom rozšírení.

6. Vplyvy na pôdu

Realizáciou navrhnutých ekostabilizačných opatrení sa eliminuje pôdna erózia a ďalšie ohrozujúce faktory (zosuvy). V návrhu územného plánu obce je zakotvená požiadavka optimalizácie agrotechnických postupov pri obrábaní poľnohospodárskej pôdy, ako aj udržiavania existujúcej líniovej zelene a založenia novej líniovej zelene s pôdoochrannou funkciou (osobitne na severnom okraji obce). Táto skupina opatrení predstavuje pozitívne vplyvy na pôdu.

Za jediný nepriamy negatívny vplyv na pôdu možno považovať záber pôdy. Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia vymedzuje nové rozvojové plochy pre výstavbu. Celková plocha navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy je 25,2852 ha, z toho na zastavané územie obce pripadá 3,5993 ha.

Záberom najkvalitnejšej pôdy v danom katastrálnom území podľa Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z.z. nie je možné sa vyhnúť. V kontakte so zastavaným územím obce sa nenachádzajú žiadne pôdy, ktoré by neboli evidované ako najkvalitnejšie v danom katastrálnom území. Menej kvalitné pôdy sa vyskytujú hlavne na svahoch vo vyšších polohách. V prípade najkvalitnejšej pôdy v danom katastrálnom území ide však o pôdu 5. a

6. skupiny kvality, ktorá sa spomedzi 9. skupín kvality zaraďuje medzi menej kvalitné pôdy.

V prípade nulového variantu vplyvy na pôdu nie je možné presne zhodnotiť. Zábery poľnohospodárskej pôdy by neboli nulové, ale uskutočňovali by sa na základe individuálnych návrhov stavebníkov, bez koncepčného podkladu.

7. Vplyvy na flóru, faunu a ich biotopy

Spoločenstvá flóry a fauny sa viažu aj na plochy vymedzené ako biocentrá a biokoridory a do týchto plôch činnosti a stavby podľa návrhu hodnotenej ÚPD nezasahujú. Naopak, návrhom nových prvkov ÚSES miestneho významu dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu. Biokoridory umožnia migráciu živočíchov a eliminujú bariérové prvky. Viaceré ekologicky významné segmenty krajiny sú navrhované na funkciu biocentier, kde budú vhodné podmienky pre úkryt a rozmnožovanie živočíchov, vrátane chránených druhov. Návrh rozvojových plôch pre výstavbu bol optimalizovaný s cieľom vylúčenia, resp. minimalizácie zásahov do významných biotopov. Rozvojové zámery požadované vlastníkami pozemkov, ktoré by negatívne zasiahli do významných biotopov (najmä tie mimo sústredeného osídlenia), neboli do hodnotenej ÚPD zaradené.

Realizácia ekostabilizačných opatrení, navrhovaných v územnoplánovacej dokumentácii, prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia. Ekostabilizačné opatrenia sú uvedené aj v kap. IV tejto správy a možno ich považovať za pozitívne priame vplyvy. Za účelom zachovania zelene v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálny podiel zastavaných plôch a minimálny podiel zelene.

8. Vplyvy na krajinu

V navrhovanom riešení hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie je posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok.

Krajinný obraz pozmení nová zástavba, ktorá však nadviaže na existujúcu sídelnú štruktúru súvisle urbanizovanej časti obce. Navrhovaný rozvoj nebude mať priame vplyvy na časti krajiny, ktoré sú z krajinnoestetického hľadiska považované za najhodnotnejšie. Záväzným regulatívom, zakotveným v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie, je obmedzená výška objektov v obci a v nových rozvojových plochách. Účelom tohto opatrenia je zachovanie tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny. Predstavuje nepriamy pozitívny vplyv na krajinu, vrátane sídelnej krajiny a súčasne pozitívny vplyv z hľadiska ochrany pamiatkových hodnôt. Návrhy novej zástavby v rozptýlenom osídlení boli minimalizované s ohľadom na zachovanie charakteru pôvodných sídelno-krajinárskych štruktúr, charakteristických mozaikou lúčnych spoločenstiev, drevinovej vegetácie a štálov.

9. Vplyvy na chránené územia, ochranné pásma a ÚSES

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne územia ochrany prírody národnej sústavy ani sústavy chránených území Natura 2000. Možno preto konštatovať nulové vplyvy na chránené územia.

V územnoplánovacej dokumentácii sú navrhnuté prvky územného systému ekologickej stability miestnej úrovne (MÚSES), pričom navrhované riešenie tieto prvky v plnej miere rešpektuje. Na plochách biokoridorov, biocentier (vrátane prvkov RÚSES) nie je navrhovaná nová výstavba ani sa tu neplánujú iné zásahy.

Pri umiestňovaní novej zástavby, osobitne rozvojových plôch pre bývanie, boli plne rešpektované ochranné pásma existujúcich stavieb a činností:

- cestné ochranné pásma – ciest II. a III. triedy
- ochranné pásma technického vybavenia – vymedzené ochranné pásma majú elektrické vedenia zvlášť vysokého napätia a vysokého napätia, elektrické stanice, vysokotlakové a strednotlakové plynovody, regulačná stanica plynu, vodovodné a kanalizačné potrubia
- ochranné pásma vodohospodársky významného vodného toku a drobných vodných tokov
- ochranné pásmo lesa

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská

Územnoplánovacia dokumentácia rešpektuje kultúrno-historické pamiatky. Hodnotená ÚPD vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva, čo predstavuje pozitívny nepriamy vplyv. V záväzných regulatívoch o.i. požaduje zohľadniť historický pôdorys a parceláciu, mierku pôvodnej štruktúry zástavby, uličnú zastavovaciu čiaru, objemovo-priestorové riešenie (vrátane zastrešenia), architektonický výraz a materiálové riešenie stavieb, zachovať historickú urbanistickú štruktúru lazničkeho (rozptýleného) osídlenia, zachovať a chrániť pamiatky s historickými a kultúrnymi hodnotami, rešpektovať požiadavky týkajúce sa archeologických nálezov.

Za účelom udržania pôvodného vidieckeho charakteru zástavby sa stanovuje záväzný regulatív maximálnej výšky zástavby (max. 2 NP v obytnom území a 1 NP v zmiešanom území rozptýleného osídlenia).

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Realizácia stavieb a činností podľa návrhu územného plánu obce Horné Hámre nevyvolá žiadne vplyvy tohto druhu.

12. Iné vplyvy

Žiadne iné vplyvy navrhovaných činností a stavieb podľa návrhu územného plánu obce Horné Hámre neboli zistené.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Hodnotenie významnosti predpokladaných vplyvov bolo uskutočnené s použitím bodovej stupnice hodnotenia od 0 do 5. Najvyššej bodovej hodnote (5) zodpovedá veľmi významný vplyv, ktorý má dosah presahujúci lokálnu úroveň alebo ovplyvňuje najzraniteľnejšie zložky životného prostredia. Najnižšia bodová hodnota (0) zodpovedá absencii akéhokoľvek vplyvu.

Predmetom hodnotenia boli vplyvy uvedené v kapitole III., podkapitolách 1.-12. tejto správy o hodnotení. Spomedzi uvádzaných vplyvov sa ani v jednej kategórii nepredpokladajú významnejšie vplyvy, t.j. vplyvy s bodovým hodnotením 3–5. Všetky predpokladané vplyvy možno považovať za nevýznamné alebo málo významné, čo zodpovedá bodovému hodnoteniu 1 alebo 2.

Uvedené vplyvy v tejto fáze spracovania dokumentácie zväčša nie je možné vyjadriť presnými kvantitatívnymi ukazovateľmi, nakoľko prevažujú nepriame vplyvy. Konkrétne návrhy investičných projektov možno stotožniť s priamymi vplyvmi, potenciálne dopady stanovených regulatívov klasifikujeme ako nepriame vplyvy. Nasledovné hodnotenie vplyvov podľa významnosti možno preto považovať len za orientačné.

Súhrnné hodnotenie očakávaných vplyvov na životné prostredie podľa významnosti

Skupina vplyvov	Druh vplyvu	Významnosť
Vplyvy na obyvateľstvo	pozitívny nepriamy	1-2
Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery	-	~0
Vplyvy na klimatické pomery	-	~0
Vplyvy na ovzdušie	pozitívny priamy pozitívny nepriamy	1 0-1
Vplyvy na vodné pomery	pozitívny priamy	1-2
Vplyvy na pôdu	pozitívny priamy negatívny priamy	1 2
Vplyvy na flóru, faunu a ich biotopy	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na krajinu	pozitívny nepriamy	1
Vplyvy na chránené územia, ochranné pásma a ÚSES	pozitívny priamy pozitívny nepriamy	1 1-2
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, archeologické náleziská	pozitívny priamy pozitívny nepriamy	1 1-2
Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	-	0
Iné vplyvy	-	0

Pri spracovaní územnoplánovacej dokumentácie boli rešpektované všetky relevantné právne predpisy uplatňujúce sa v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia, najmä:

- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 360/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 410/2012 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 411/2012 Z.z. o monitorovaní emisií zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia a kvality ovzdušia v ich okolí v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 549/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Opatrenia na elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov činností a stavieb sú súčasťou smerných a záväzných regulatívov podľa návrhu územného plánu obce Horné Hámre. Účelom väčšiny navrhovaných opatrení je eliminovať súčasné environmentálne problémy. Nakoľko sa v riešenom území nepredpokladá lokalizácia zámerov s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie, nie sú kompenzačné opatrenia vo väčšom rozsahu nutné. Všetky navrhované zámery sú naplánované mimo prvkov územného systému ekologickej stability.

Prehľad navrhovaných opatrení, relevantných z hľadiska životného prostredia a zdravia obyvateľstva:

1. Opatrenia na zabezpečenie biodiverzity ekosystémov

- optimalizovať drevinovú skladbu a preferovať pôvodné dreviny, v súlade s potenciálnou prirodzenou vegetáciou v danom území
- zvýšiť druhovú diverzitu lesných porastov a nelesnej drevinovej vegetácie a zabrániť jej ďalšej monokulturalizácii
- zachovať a revitalizovať nárazníkové pásy brehových porastov pozdĺž vodných tokov
- pred výstavbou v rozptýlenom osídlení preveriť výskyt chránených biotopov európskeho a národného významu, ako aj chránených druhov rastlín
- zabrániť šíreniu a zabezpečiť odstraňovanie nepôvodných druhov a invázných druhov rastlín ohrozujúcich biologickú diverzitu v súlade s platnou legislatívou
- zachovať a revitalizovať meandre vodných tokov, za účelom zvýšenia inundačnej a retenčnej kapacity tokov a tradičných krajinárskych štruktúr
- obmedziť holorubný spôsob ťažby v biokoridoroch, biocentrách a plochách interakčných prvkov
- obnoviť extenzívne využívanie zarastajúcich lúk a pasienkov s ich kosením a vypásaním až po ich okraj
- zachovať biodiverzitu lúčnych ekosystémov a obmedziť sukcesný proces (zarastanie náletovými drevinami)

2. Opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability

- dobudovať prvky územného systému ekologickej stability (biokoridory, biocentrá)
- obmedziť socioekonomické činnosti v lokalitách tvoriacich prvky územného systému ekologickej stability
- funkčnosť prvkov ÚSES zabezpečiť rešpektovaním ich ochrany pred zástavbou – nezasahovať do ich plochy bariérovými prvkami, oploteniami, stavbami

- dodržať minimálnu šírku regionálneho biokoridoru 40 m a minimálnu šírku miestneho biokoridoru 20 m

3. Opatrenia na ochranu prírodných zdrojov

- udržiavať existujúcu a založiť novú líniovú zeleň s funkciou retencie vody v krajine v podobe vsakovacích vegetačných pásov
- realizovať vodozádržné úpravy na drobných vodných tokoch na zachytávanie a retenciu príválových vôd, napr. poldre, hrádzky
- uplatňovať agrotechnické opatrenia pri obrábaní poľnohospodárskej pôdy na zamedzenie vodnej erózie
- preferovať extenzívne hospodárenie na enklávach poľnohospodárskej pôdy obkolesených lesnými porastmi
- živočíšnu výrobu orientovať na pasienkársky chov oviec a hovädzieho dobytku
- rozšíriť výmeru ochranných lesov (nielen pre zachovanie biodiverzity územia a zamedzenie nadmernej exploatacie lesov, ale tiež pre elimináciu vodnej erózie)
- stabilizovať (potenciálne) svahové pohyby úpravou vodného režimu a výsadbou vegetácie

4. Opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia, ochranu zdravia obyvateľstva

- revitalizovať existujúcu líniovú zeleň a vysadiť novú líniovú zeleň pozdĺž poľných ciest
- vysadiť pásy alebo línie izolačnej zelene okolo, resp. v rámci výrobných areálov a hospodárskych dvorov, najmä v kontakte s obytným územím
- vysadiť pásy alebo línie izolačnej zelene na rozhraní poľnohospodárskej pôdy a zastavaného územia, vrátane jeho navrhovaného rozšírenia
- netolerovať v území zaburinené plochy, ani v lokalitách vzdialenejších od zastavaného územia; ladom ležiace plochy alebo niekoľkokrát ročne a včas skosiť, alebo zalesniť drevinovou a krovinnou vegetáciou a ponechať sukcesii
- posilniť ekologickú osvetu medzi obyvateľmi a najmä deťmi, s aktívnym zapojením obyvateľov na ochrane a zveľaďovaní životného prostredia
- vybudovať splaškovú kanalizáciu v obci s čistením odpadových vôd
- čistenie odpadových vôd v rozptýlenom osídlení realizovať decentralizovaným spôsobom - formou malých čistiarní odpadových vôd
- zabezpečovať kompostovanie biologického odpadu
- v obytnom území nepovoľovať prevádzky, ktoré sú zdrojom hluku, vibrácií, prašnosti a znečistenia ovzdušia
- pred výstavbou obytných budov v území so stredným radónovým rizikom zabezpečiť meranie objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a na základe výsledkov merania realizovať stavebné opatrenia proti prenikaniu radónu z geologického podlažia, ako aj rešpektovať platnú legislatívu v oblasti radiačnej

ochrany (v súčasnosti zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 87/2018 Z.z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vyhláška č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia)

5. Opatrenia na zachovanie, udržiavanie a tvorbu sídelnej vegetácie a prírodných prvkov, s ohľadom na odvrátenie nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy

- realizovať doplnenie a dotvorenie plôch verejnej zelene
- upraviť zelené pásy a predzáhradky pozdĺž ciest v zastavanom území obce
- postupne nahradiť alergénne dreviny, ako aj kompozične a krajinársky nevhodné dreviny vhodnejšími druhmi v zastavanom území obce
- vysadiť aspoň jednostrannú líniovú (alejovú) zeleň na hlavných obslužných cestách v navrhovaných obytných uliciach
- pri výsadbe prispôbiť výber drevín meniacim sa klimatickým podmienkam
- využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre
- vysádzať vetrolamy, živé ploty v sídle a na jeho okrajoch
- zvyšovať podiel vegetácie pre zadržiavanie (retenciu) a infiltráciu dažďových vôd v sídle, osobitne v zastavanom území obce a v jeho navrhovanom rozšírení
- preferovať renaturáciu a ochranu tokov, opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody a zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach

Viacere z navrhovaných adaptačných opatrení prispejú k naplneniu cieľov Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest.

Z hľadiska posúdenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredia je možné tieto opatrenia považovať za dostatočné.

V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Pre potreby hodnotenia bol zostavený katalóg kritérií, ktoré sú relevantné pri hodnotení urbanistickej koncepcie a jej dopadov na životné prostredie. Váha (dôležitosť) jednotlivých kritérií v prípade posudzovania hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebola stanovená. Zvolené kritériá boli zoskupené do troch skupín:

- krajinno-ekologické kritériá:
 - ochrana / rešpektovanie ekologicky významných segmentov krajiny, vrátane chránených území
 - kvalita a úroveň ochrany prírodných zdrojov – ovzdušia, vody, pôdy
 - prispôsobenie koncepcie rozvoja topografickým podmienkam a ďalším prírodným limitom
 - ekologická stabilita územia a vytvorenie funkčného územného systému ekologickej stability
 - zastúpenie prírodných prvkov v zastavanom území
 - dostupnosť a rozsah verejnej zelene
 - optimalizácia urbanistických štruktúr z hľadiska mikroklimatických podmienok
 - využitie alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie
- socio-ekonomické kritériá
 - bezpečnosť dopravy
 - implementácia udržateľných druhov dopravy
 - pokrytie územia verejnou dopravou
 - podiel obyvateľov napojených na vodovod a kanalizáciu
 - počet pracovných miest
 - dostupnosť základnej občianskej vybavenosti
 - príležitosti pre rekreačno-športové aktivity
 - rešpektovanie historického dedičstva a hodnôt reprezentujúcich kultúrnu kontinuitu a identitu
- technicko-ekonomické kritériá
 - realizovateľnosť koncepcie – väzba na konkrétne investičné zámery
 - efektívnosť riešenia technickej infraštruktúry
 - efektívnosť dopravnej siete

- hustota obyvateľov v zastavanom území

2. Porovnanie variantov

Obec Horné Hámre spadá do kategórie sídiel s menej ako 2 000 obyvateľmi, preto podľa § 21 ods. 2 stavebného zákona variantný koncept netreba spracovať a spracúva sa invariantný návrh územného plánu obce. Rozlíšený je preto len samotný návrh (návrhový variant) a nulový variant.

Nulový variant (variant „0“) predstavuje súčasný stav využívania riešeného územia – katastrálneho územia obce Horné Hámre v rozsahu dnešného zastavaného územia obce. Je tiež ekvivalentom stavu bez platného územného plánu. To by pre obec znamenalo, že nebude mať dokument s právnou záväznosťou, ktorý by koncepčne usmerňoval a koordinoval činnosti na území obce a účinne zamedzil environmentálne neprijateľné zámery a činnosti. Rozvoj v obci by sa nezastavil, ale jeho rizikom by bola nekonceptnosť a vznik funkčno-prevádzkových kolízií.

Ďalší variant predstavuje samotný návrh riešenia - variant „1“ (návrhový variant). Za predpokladu realizácie návrhov obsiahnutých v územnoplánovacej dokumentácii budú eliminované existujúce alebo potenciálne environmentálne problémy, čím sa znížia negatívne vplyvy na životné prostredie obce, jej obyvateľov, ako aj na prírodné prostredie. Navrhované riešenie počíta s vyváženým rozvojom územia. Prináša návrh miestneho územného systému ekologickej stability a ďalších ekostabilizačných opatrení pre celé katastrálne územie obce. Prispieva k zachovaniu scenérie krajiny a kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry.

V hodnotenej ÚPD sú rozvíjané jednotlivé funkcie vo vhodnom vzájomnom pomere – navrhované sú rozvojové plochy predovšetkým pre bývanie, ďalej pre rekreáciu v zmiešanom území a menšie plochy pre výrobu a sklady. Návrh rozmiestnenia nových plôch pre výstavbu reflektoval funkčno-prevádzkové a kompozičné aspekty, ako aj prírodné a územnotechnické limity.

Nové rozvojové plochy pre obytnú funkciu sú navrhované v priamej nadväznosti na zastavané územie obce, čo umožňuje plynulo nadviazať na existujúce dopravné a technické vybavenie. Nové rozvojové plochy pre obytnú funkciu sú pomerne rovnomerne rozložené do viacerých lokalít v zastavanom území obce a po jeho okrajoch. Najväčšia je rozvojová plocha č. 3 so zostávajúcou kapacitou pre 34 rodinných domov, ktorá je v súčasnosti vo výstavbe s už vybudovanými cestami a inžinierskymi sieťami (na základe platných povolení). Ďalšie väčšie rozvojové plochy č. 13, 14 pre výstavbu rodinných domov sa navrhujú na severnom okraji obce. Na južnom okraji obce sa navrhujú rozvojové plochy č. 9 a 10. Ostatné rozvojové plochy majú zväčša charakter prieluk v zástavbe, spadajú však mimo zastavaného územia. Osobitne sú vykázané voľné prieluky a rezervy v rámci zastavaného územia obce (bez číselného označenia). Celková kapacita navrhovaných plôch bývania predstavuje 109 bytových jednotiek.

Výrobné územie je lokalizované pri ceste II/512 na východnom okraji obce sa rozšíri sa o bezprostredne nadväzujúcu rozvojovú plochu č. 20 pri ceste II/512.

Rekreačné aktivity sa uskutočňujú v rozptýlenom osídlení so zástavbou usadlostí a chat. Vymedzené sú v rámci zmiešaného územia plochy pre rozširovanie tejto zástavby vo vhodných plochách s cieľom zamedziť živeľnej výstavbe rekreačných a obytných stavieb. Pre tento účel sa navrhujú rozvojové plochy č. 21 – 34 v lokalitách (osadách) Korimovci, Štefankovci, Katrenovci, Kostivrch, Majer, Gambatovci, Prostrednovci, Pod Skalkou. Okrem rozvojových plôch mimo zastavaného územia boli vytypované aj vhodné plochy prieluk a plôch v zastavanom území osád Majer a Kostivrch.

Hodnotená ÚPD predpokladá, že pokračujúci rast počtu obyvateľov obce bude generovať dopyt po službách a zariadeniach maloobchodu. Odporúča nové zariadenia občianskej vybavenosti celoobecného významu lokalizovať predovšetkým do vymedzeného priestoru centrálnej zóny obce a pozdĺž cesty II/512. V súlade s prognózami nárastu počtu detí bude potrebné zabezpečiť dostatočné kapacity vzdelávacích zariadení. Pre zariadenie sociálnych služieb pre seniorov je navrhovaná rozvojová plocha č. 1, situovaná v lokalite Brod, v dobre dostupnej polohe z ostatných obcí Kľakovskej doliny.

Regulácia funkčného využitia územia presne stanovuje prípustné a neprípustné využitie plôch s cieľom zabezpečiť kvalitu životného prostredia a eliminovať nežiadúce vzájomné ovplyvňovanie jednotlivých urbanistických funkcií. Za účelom zachovania zelene a nespevnených plôch v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálny podiel zastavaných plôch a minimálny podiel zelene. Regulácia maximálnej výšky zástavby a navrhované zásady priestorového usporiadania prispievajú k zachovaniu tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny, ako aj kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry.

Návrh územného plánu obce Horné Hámre predpokladá odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny (obyvateľov, podnikateľov, návštevníkov). Navrhuje sa vybudovanie splaškovej kanalizácie v sústredenej zástavbe a jej navrhovanom rozšírení, ako aj napojenie nových rozvojových plôch na inžinierske siete, vybudovanie nových miestnych ciest s chodníkmi, samostatného cyklistického chodníka paralelne s cestou II/512. Z nadradenej ÚPD (ÚPN VÚC Banskobystrický kraj) boli prevzaté výhľadové zámery vysokorýchlostnej železničnej trate v tunelovom vedení a obchvat obce Horné Hámre – preložka cesty II/512 po južnom okraji obce.

Pri riešení návrhového variantu boli v maximálnej možnej miere zohľadnené požiadavky ochrany najkvalitnejšej pôdy, limity prírodného charakteru (geomorfologické pomery, vodné toky s inundačným územím, zosuvy, významné biotopy), ochranné pásma a ďalšie územno-technické limity (predovšetkým cestná infraštruktúra, nadradené siete technickej infraštruktúry – elektrické vedenia VN, ZVN, vysokotlakový plynovod s regulačnou stanicou).

V porovnaní s nulovým variantom sa v návrhovom variante predpokladá vyššia intenzita rozvoja v istých lokalitách, preto môže byť pôsobenie niektorých vplyvov spojených

s novou výstavbou výraznejšie. Nulový variant však nerieši odstránenie existujúcich deficitov a environmentálnych problémov. Predpokladané vplyvy vyplývajúce z hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie, spolu s opatreniami na elimináciu týchto vplyvov, nevytvárajú takú antropogénnu záťaž v území, ktorá by negatívne ovplyvnila životné prostredie.

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na ŽP a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave ŽP a zdravia

V procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie boli použité všeobecne známe informácie o území, publikované napr. na internetových portáloch (katasterportál, Enviroportál, pôdny portál, SHMÚ) ako aj všeobecne záväzné právne predpisy. Ďalšími východiskovými podkladmi boli plánovacie dokumenty spracované na rôznych hierarchických úrovniach a projektové a iné dokumentácie týkajúce sa riešeného územia:

- Atlas krajiny Slovenskej republiky, Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 2002
- Atlas máp stability svahov SR v M 1: 50 000
http://www.geology.sk/new/sk/sub/Geoismenu/geof/atlas_st_sv
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2011 v platnom znení
- Krajinnoekologický plán obce Horné Hámre, 2022
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike, MDVaRR 2015
- Oficiálna stránka obce Horné Hámre www.hornehamre.sk
- Prieskumy a rozbor pre územný plán obce Horné Hámre, 2022
- Program rozvoja obce Horné Hámre na roky 2015 – 2022
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja na roky 2015 – 2023
- Projekt pozemkových úprav Horné Hámre, 2008
- Regionálna integrovaná územná stratégia (RIÚS)
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica : Ekotrust, 1994
- Rozvoj cyklistickej dopravy na území BBSK
- Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy - aktualizácia, 2018
- Stratégia rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020
- Územný plán mesta Nová Baňa, 2014
- Územný plán mesta Žarnovica - návrh, 2021
- Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov
- Vytvorenie podmienok pre stanovenie zásad a pravidiel územného plánovania, 2013
- Zhodnotenie výskytu chránených a ohrozených druhov a biotopov európskeho a národného významu a posúdenie ich potenciálneho ovplyvnenia činnosťou človeka

na lokalite Dolný a Horný Pajer v katastrálnom území obce Horné Hámre. Znalecký posudok, 2022.

Významným syntetickým podkladom pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie, ako aj tejto správy o hodnotení, boli výstupy predchádzajúcich etáp tvorby územnoplánovacej dokumentácie – najmä krajinnoekologického plánu obce Horné Hámre, ktorý analyzoval stav životného prostredia, problematiku ochrany prírody a tvorby krajiny.

Na základe týchto informácií boli skoncipované údaje o vstupoch a výstupoch, charakteristika súčasného stavu životného prostredia a zhodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

Samotné hodnotenie – výber hodnotiacich kritérií a stanovenie spôsobu hodnotenia bolo uskutočnené s použitím rôznych metodík, ktoré prezentujú aktuálne výsledky výskumu v danej oblasti, publikované v zborníkoch a odborných prácach.

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch pri vypracúvaní tejto správy vyplynuli zo skutočnosti, že pre hodnotené územie chýbajú určité konkrétne údaje charakterizujúce stav zložiek životného prostredia a faktorov ovplyvňujúcich životné prostredie – chýbajú výsledky konkrétnych meraní kvality a stavu ovzdušia, povrchových vôd, podzemných vôd, pôdy, hluku atď.

Ďalšie neurčitosti môžu vyplývať z faktu, že posudzovanie vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie je predprojektovou etapou, v ktorej sa overujú limity územia z hľadiska rôznych záujmov a návrhy aktivít definovaných v územnoplánovacej dokumentácii nie sú určené bližšími kvantitatívnymi ukazovateľmi / parametrami.

Na rozdiel od posudzovania vplyvov činností na základe konkrétnych investičných zámerov (EIA) preto v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii ešte nie je možné presne určiť, aké konkrétne činnosti zo spektra prípustného funkčného využitia sa v rámci jednotlivých funkčných plôch, resp. regulačných blokov a krajinnoekologických komplexov budú v skutočnosti realizovať.

Uvedené nedostatky a neurčitosti však nie sú zásadného charakteru a všetky podstatné okolnosti pre posúdenie územnoplánovacej dokumentácie boli v tejto správe o hodnotení zohľadňované.

VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie

Územné plány vo všeobecnosti predstavujú účinný nástroj pre koncepčné usmerňovanie rozvoja územia obcí na princípoch udržateľného rozvoja. Súčasný systém územného plánovania garantuje dodržiavanie týchto princípov vďaka integrovaným nástrojom krajinnoekologického plánovania a strategického environmentálneho hodnotenia (v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Už v zadaní na spracovanie územného plánu obce Horné Hámre a aj v ďalšej etape, pri príprave návrhu, bol deklarováný cieľ, aby rozvoj obce vychádzal z princípov udržateľného rozvoja a v maximálnej miere zohľadňoval požiadavky ochrany prírody a životného prostredia.

V hodnotenej ÚPD sú rozvíjané jednotlivé funkcie vo vhodnom vzájomnom pomere – navrhované sú rozvojové plochy predovšetkým pre bývanie, ďalej pre rekreáciu v zmiešanom území a menšie plochy pre výrobu a sklady. Návrh rozmiestnenia nových plôch pre výstavbu reflektoval funkčno-prevádzkové a kompozičné aspekty, ako aj prírodné a územnotechnické limity.

Nové rozvojové plochy pre obytnú funkciu sú navrhované v priamej nadväznosti na zastavané územie obce, čo umožňuje plynulo nadviazať na existujúce dopravné a technické vybavenie. Nové rozvojové plochy pre obytnú funkciu sú pomerne rovnomerne rozložené do viacerých lokalít v zastavanom území obce a po jeho okrajoch. Najväčšia je rozvojová plocha č. 3 so zostávajúcou kapacitou pre 34 rodinných domov, ktorá je v súčasnosti vo výstavbe s už vybudovanými cestami a inžinierskymi sieťami (na základe platných povolení). Ďalšie väčšie rozvojové plochy č. 13, 14 pre výstavbu rodinných domov sa navrhujú na severnom okraji obce. Na južnom okraji obce sa navrhujú rozvojové plochy č. 9 a 10. Ostatné rozvojové plochy majú zväčša charakter prieluk v zástavbe, spadajú však mimo zastavaného územia. Osobitne sú vykázané voľné prieluky a rezervy v rámci zastavaného územia obce (bez číselného označenia). Celková kapacita navrhovaných plôch bývania predstavuje 109 bytových jednotiek.

Výrobné územie je lokalizované pri ceste II/512 na východnom okraji obce sa rozšíri sa o bezprostredne nadväzujúcu rozvojovú plochu č. 20 pri ceste II/512.

Rekreačné aktivity sa uskutočňujú v rozptýlenom osídlení so zástavbou usadlostí a chát. Vymedzené sú v rámci zmiešaného územia plochy pre rozširovanie tejto zástavby vo vhodných plochách s cieľom zamedziť živeľnej výstavbe rekreačných a obytných stavieb. Pre tento účel sa navrhujú rozvojové plochy č. 21 – 34 v lokalitách (osadách) Korimovci, Štefankovci, Katrenovci, Kostivrch, Majer, Gambatovci, Prostrednovci, Pod Skalkou. Okrem rozvojových plôch mimo zastavaného územia boli vytypované aj vhodné plochy prieluk a plôch v zastavanom území osád Majer a Kostivrch.

Hodnotená ÚPD predpokladá, že pokračujúci rast počtu obyvateľov obce bude generovať dopyt po službách a zariadeniach maloobchodu. Odporúča nové zariadenia občianskej vybavenosti celoobecného významu lokalizovať predovšetkým do vymedzeného priestoru centrálnej zóny obce a pozdĺž cesty II/512. V súlade s prognózami nárastu počtu detí bude

potrebné zabezpečiť dostatočné kapacity vzdelávacích zariadení. Pre zariadenie sociálnych služieb pre seniorov je navrhovaná rozvojová plocha č. 1, situovaná v lokalite Brod, v dobre dostupnej polohe z ostatných obcí Kľakovskej doliny.

Regulácia funkčného využitia územia presne stanovuje prípustné a neprípustné využitie plôch s cieľom zabezpečiť kvalitu životného prostredia a eliminovať nežiadúce vzájomné ovplyvňovanie jednotlivých urbanistických funkcií. Za účelom zachovania zelene a nespevnených plôch v rámci zastavaného územia sa formou záväzného regulatívu určuje maximálny podiel zastavaných plôch a minimálny podiel zelene. Regulácia maximálnej výšky zástavby a navrhované zásady priestorového usporiadania prispievajú k zachovaniu tradičnej mierky vidieckej zástavby a jej harmonického včlenenia do okolitej krajiny, ako aj kompozično-estetických charakteristík pôvodnej urbanistickej štruktúry.

Pri riešení návrhového variantu boli v maximálnej možnej miere zohľadnené požiadavky ochrany najkvalitnejšej pôdy, limity prírodného charakteru (geomorfologické pomery, vodné toky s inundačným územím, zosuvy, významné biotopy), ochranné pásma a ďalšie územno-technické limity (predovšetkým cestná infraštruktúra, nadradené siete technickej infraštruktúry – elektrické vedenia VN, ZVN, vysokotlakový plynovod s regulačnou stanicou).

Návrh územného plánu obce Horné Hámre nezahŕňa riešenia, ktoré by boli nositeľmi rizík pre zdravotný stav obyvateľstva a ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady, narušovali pohodu a kvalitu života alebo životného prostredia. Naopak, územnoplánovacia dokumentácia predostiera konkrétne riešenia problémov s identifikovanými nepriamymi vplyvmi.

Hodnotená ÚPD predpokladá odstránenie deficitov dopravnej a technickej infraštruktúry, čo je predpokladom ochrany životného prostredia a je faktorom atraktívnosti obce pre rôzne cieľové skupiny. V oblasti dopravy ide o návrh rekonštrukcie a rozšírenia miestnych ciest, ako aj doplnenia siete miestnych ciest. Úplnú elimináciu negatívnych dopadov cestnej dopravy v výhľadovo prinesie výstavba južného obchvatu obce. Návrhy investícií do nemotorovej dopravy – výstavba chodníkov pre chodcov pri ceste II/512 a cyklistického chodníka - budú mať pozitívne vplyvy na obyvateľstvo, najmä z hľadiska bezpečnosti najzraniteľnejších účastníkov cestnej premávky. V oblasti technickej infraštruktúry bude mať navrhované rozšírenie vodovodu a vybudovanie splaškovej kanalizácie v celom súvisle urbanizovanom území pozitívny vplyv na hygienické podmienky a komfort obyvateľov. Vďaka plynifikácii navrhovaných rozvojových plôch bývania sa zabezpečí eliminácia znečistenia ovzdušia v zastavanom území. V navrhovaných rozvojových plochách teda kvalitu bývania zabezpečí ich napojenie na inžinierske siete.

Na ochranu zdravia obyvateľstva je v hodnotenej ÚPD stanovená požiadavka osobitných stavebných opatrení pri výstavbe obytných budov na území so stredným radónovým rizikom podľa vyhlášky č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Ekonomické a sociálne dôsledky navrhovaného riešenia na obyvateľstvo budú vyplývať z uvažovaného nárastu počtu obyvateľov. V návrhovom období do roku 2040 sa na základe

kapacity navrhovaných plôch pre výstavbu prognózuje zvýšenie počtu obyvateľov na 800.

Predpokladajú sa pozitívne sociálne dopady návrhu revitalizácie a dobudovania centrálnej časti obce, vrátane úpravy a dotvorenia verejných priestranstiev, doplnenia verejnej zelene a oddychových plôch.

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie nebude mať negatívny vplyv na horninové prostredie a geomorfologické pomery. Podmieňujúcim predpokladom je, že pri zakladaní stavieb bude zohľadnený prirodzený geologický podklad. Navrhovaná obytná zástavba je z väčšej časti situovaná mimo zosuvných území (potenciálny zosuv zasahuje len na rozvojové plochy č. 9 a 12). Regulatívy záväznej časti výstavbu na území s výskytom stabilizovaných a potenciálnych zosuvov podmieňujú uskutočnením inžinierskogeologického prieskumu. Ďalej, v rámci navrhovaných opatrení sa odporúča stabilizácia (potenciálnych) svahových pohybov úpravou vodného režimu a výsadbou vegetácie, čo možno považovať za pozitívny vplyv.

Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia nevyvolá žiadne priame vplyvy na klimatické pomery. Nevýznamné nepriame vplyvy na klímu prinesú niektoré navrhované opatrenia na zabezpečenie ekologickej stability a biodiverzity, ktoré vychádzajú z odporúčaných opatrení Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

Z hľadiska vplyvov na ovzdušie navrhované riešenie v hodnotenej územnoplánovacej dokumentácii nepredpokladá vznik stredných a veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia. Počíta s plynofikáciou nových rozvojových plôch pre obytnú funkciu.

Realizácia stavieb a činností podľa hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery v území. Navrhované opatrenia významnou mierou prispievajú k ochrane a zvýšeniu kvality podzemných a povrchových vôd. Ide predovšetkým o návrh vybudovania splaškovej kanalizácie s čistením odpadových vôd v sústredenom osídlení a jeho navrhovanom rozšírení.

Z hľadiska vplyvov na pôdu sa realizáciou navrhnutých ekostabilizačných opatrení eliminuje pôdna erózia a ďalšie ohrozujúce faktory (zosuvy). V návrhu územného plánu obce je zakotvená požiadavka optimalizácie agrotechnických postupov pri obrábaní poľnohospodárskej pôdy, ako aj udržiavania existujúcej líniovej zelene a založenia novej líniovej zelene s pôdoochrannou funkciou. Táto skupina opatrení predstavuje pozitívne vplyvy na pôdu. Hodnotená územnoplánovacia dokumentácia vymedzuje nové rozvojové plochy pre výstavbu. Celková plocha navrhovaných záberov poľnohospodárskej pôdy je 25,2852 ha, z toho na zastavané územie obce pripadá 3,5993 ha.

Spoločenstvá flóry a fauny sa viažu aj na plochy vymedzené ako biocentrá a biokoridory a do týchto plôch činnosti a stavby podľa návrhu hodnotenej ÚPD nezasahujú. Naopak, návrhom nových prvkov ÚSES miestneho významu dôjde po ich dobudovaní k pozitívnym vplyvom na faunu. Návrh rozvojových plôch pre výstavbu bol optimalizovaný s cieľom vylúčenia, resp. minimalizácie zásahov do významných biotopov. Realizácia ekostabilizačných opatrení, navrhovaných v územnoplánovacej dokumentácii, prispeje k stabilizácii prírodného prostredia, čím sa zlepšia aj podmienky pre faunu a flóru riešeného územia.

V navrhovanom riešení hodnotenej územnoplánovacej dokumentácie je posilnené zastúpenie harmonicky pôsobiacich krajinných prvkov. Líniová zeleň sa využíva na zabezpečenie hygienických a pôdoochranných funkcií a ako kompozičný prvok. Krajinný obraz pozmení nová zástavba, ktorá však nadviaže na existujúcu sídelnú štruktúru súvisle urbanizovanej časti obce. Navrhovaný rozvoj nebude mať priame vplyvy na časti krajiny, ktoré sú z krajinnoestetického hľadiska považované za najhodnotnejšie. Návrhy novej zástavby v rozptýlenom osídlení boli minimalizované s ohľadom na zachovanie charakteru pôvodných sídelno-krajinárskych štruktúr, charakteristických mozaikou lúčnych spoločenstiev, drevinovej vegetácie a štálov. Záväzným regulatívom, zakotveným v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie, je obmedzená výška objektov v obci a v nových rozvojových plochách. To predstavuje nepriamy pozitívny vplyv na krajinu, vrátane sídelnej krajiny a súčasne pozitívny vplyv z hľadiska ochrany vidieckeho charakteru zástavby.

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne územia ochrany prírody. Možno preto konštatovať nulové vplyvy na chránené územia.

Hodnotená ÚPD vytvára predpoklady pre ochranu a zachovanie kultúrneho dedičstva, čo predstavuje pozitívny nepriamy vplyv. Za týmto účelom sú definované záväzné regulatívy, týkajúce sa zachovania kultúrno-historických hodnôt v ich architektonickej aj urbanistickej dimenzii.

Pre zlepšenie kvality životného prostredia, ako aj elimináciu a prevenciu environmentálnych problémov definuje hodnotená ÚPD v záväznej časti súbor opatrení, ktoré vytvoria predpoklady pre udržateľný rozvoj územia. Viaceré z týchto opatrení predstavujú súčasne odporúčané opatrenia Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy. Ide hlavne o opatrenia ako zvyšovanie podielu vegetácie v sídle (vrátane líniovej zelene), ochrana funkčných brehových porastov tokov, opatrenia na zvýšenie retenčnej a inundačnej schopnosti krajiny, budovanie zelenej infraštruktúry (biokoridorov), agrotechnické opatrenia, návrh výsadby líniovej zelene pozdĺž ciest.

Možno teda konštatovať, že územný plán obce Horné Hámre bude predstavovať základný koncepčný dokument obce s právnou záväznosťou a vynútiteľnosťou. V návrhu záväznej časti riešenia sú definované zásady a regulatívy funkčného využívania a priestorového usporiadania územia, ako aj zásady a regulatívy týkajúce sa ochrany životného prostredia a krajiny a ďalších funkčných systémov obce, verejnoprospešné stavby.

Hodnotená dokumentácia je v celom rozsahu v súlade so záväznou časťou Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj, v znení zmien a doplnkov. Súlad s nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou je dokumentovaný v kapitole 2.2 textovej časti hodnotenej ÚPD.

Z porovnania variantov vyplýva, že návrhový variant (variant „1“) predstavuje oproti nulovému variantu najvýhodnejší variant budúcej realizácie činností a stavieb v hodnotenom území.

Vyhodnotenie splnenia rozsahu hodnotenia a špecifických požiadaviek na hodnotenie

Správa o hodnotení strategického dokumentu obsahuje rozpracovanie všetkých bodov uvedených v prílohe č. 5 zákona. V procese hodnotenia a v jeho výstupe – správe o hodnotení boli naplnené všetky body rozsahu hodnotenia, ktorý určil Okresný úrad Žarnovica, odbor starostlivosti o životné prostredie v liste č. OU-ZC-OSZP-2022/001508-033 zo dňa 16. 12. 2022. Hodnotenie, ako aj samotné navrhované riešenie, zohľadnilo špecifické požiadavky, ktoré vyplynuli zo stanovísk doručených k oznámeniu o strategickom dokumente:

- Pri návrhoch priestorového usporiadania a funkčného využitia územia zohľadniť z krajinárskeho hľadiska lokality napr. územie od osady Čičíkovci až po Dolný Pajer Kostivrchu, Drieňa, Maruškova dolina, Maras dolina atď.. Ide o územie s vysokou ekologickou stabilitou, so zachovanou malou fragmentáciou krajiny, bez výrazných makroštruktúr. Z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny je vhodné v dotknutom území zachovať súčasný spôsob využívania krajiny, aby nedošlo k likvidácii a degradácii lúčnych spoločenstiev. Zohľadniť výsledky monitoringu realizovanom v oblasti Dolný, Horný Pajer. ► **bolo zohľadnené, ako vyplýva návrhu ÚPD a z kap. III.7 a III.8 správy o hodnotení**
- Pri návrhu funkčného využitia a priestorového územia vypustiť samostatne izolované lokality, ktoré sú v kolízii s územiaми ochrany prírody a prvkami ÚSES. ► **nenavrhujú sa lokality v kolízii s prvkami ÚSES ani izolované lokality nenadväzujúce na existujúcu zástavbu**
- Dopracovať návrh prvkov MÚSES t.z. miestne biocentrá a biokoridor predovšetkým v zastavanom území a jeho blízkosti v zmysle Krajinnoekologického plánu, ktorý bol súčasťou etapy „prieskumy a rozborý“. ► **je zahrnuté v kap. 2.11 návrhu ÚPD (s priemetom v kap. III.7 správy o hodnotení)**
- V predmetnom území je zaregistrovaný výskyt potenciálnych a stabilizovaných svahových deformácií. Nestabilné je aj bezprostredné okolie zaregistrovaných svahových deformácií, kde je možnosť rozšírenia a aktivizácie existujúcich zosuvov. Aktivizácia svahových deformácií je možná vplyvom prírodných pomerov alebo negatívnymi antropogénnymi faktormi, resp. ich kombináciou. Hodnotené územie patrí do rajónu potenciálne nestabilných až nestabilných území. Vyhodnotiť vplyv svahových deformácií v predmetnom území s ohľadom na jeho ďalšie využitie. ► **je vyhodnotené v kap. III.2 správy o hodnotení (v rámci vplyvov na horninové prostredie, geodynamické javy)**
- Predmetné územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť a vyhodnotiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky č. 98/2018Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarovania pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia. ►

v návrhu ÚPD je zahrnutý regulatív týkajúci sa radónového rizika v kap. 3.6; je vyhodnotený v kap. III.1 správy o hodnotení (v rámci vplyvov na obyvateľstvo)

- Nenavrňovať umiestňovanie zástavby v alúviách vodných tokov, nenavrňovať stavebnú činnosť v enklávach podmáčaných a zamokrených plôch. Pozdĺž pobrežných pozemkov vodných tokov zachovať plochy pre doplnenie sprievodnej a brehovej vegetácie. ► **vyplýva návrhu ÚPD, z regulatívov v kap. 3.6, 3.8**
- Pri návrhoch zmien funkčného využitia v danom území, pri ich realizácii a ďalšej činnosti sa musí v rámci územného plánu obce vychádzať z takých opatrení, ktoré nebudú mať nepriaznivý vplyv na prúdenie a kvalitu podzemnej vody v danom území a jeho blízkom okolí, neovplyvní hydrologické ani hydrogeologické pomery či výšku jej hladiny. ► **vplyvy na vodné pomery sú vyhodnotený v kap. III.5 správy o hodnotení**
- Nové dopravné pripojenia na cestnú sieť riešiť na základe dopravno-inžinierskych podkladov, výhľadovej intenzity dopravy, posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete, podľa možnosti systémom obslužných ciest a ich následným pripojením na existujúce miestne cesty a následne na nadradenú cestnú sieť (z hľadiska stavebnej kategórie) v súlade s platnými STN a technickými predpismi. ► **vyplýva návrhu ÚPD, z kap. 2.12.1**
- Pri návrhu rozvoja obce v celom jej území, zapracovať v celom rozsahu podmienky BBSK Banská Bystrica a KPÚ Banská Bystrica, so zvýšeným zreteľom na štruktúru osídlenia, priestorového usporiadania a funkčného využívania územia z hľadiska jeho trvalo udržateľného rozvoja a rozvoja urbanizácie, vyplývajúce z nadradenej ÚPD. (Např. tvar a sklon striech, štruktúra zástavby najmä v lazníckom osídlení, v historickej časti obce např. farebnosť strešnej roviny, z dôvodu jej vplyvu na krajinný obraz sídla, regulatívy pre zachovanie tradičných urbanistických a krajinárskych štruktúr v lokalite štále s rozptýleným osídlením hospodárskych usadlostí s tradičnými sadmi a záhumienkami ...) Zachovať ochranu krajinných scenérií a krajinného obrazu pred znehodnotením nevhodným umiestňovaním stavieb, stanoviť výškové limity v pohľadovo exponovaných lokalitách. Viazť lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok. ► **vyplýva z návrhu ÚPD, z kap. 2.5.3, 3.5 (s priemetom v kap. III.10 správy o hodnotení)**
- Písomne vyhodnotiť splnenie alebo nesplnenie (v danom prípade zdôvodniť prečo nie) všetkých stanovísk a vyjadrení k oznámeniu o strategickom dokumente a k rozsahu hodnotenia a v samotnej kapitole zhodnotiť splnenie jednotlivých bodov tohto rozsahu hodnotenia. ► **je vyhodnotený**
- V prípade, ak v Správe o hodnotení bude konštatovaný možný negatívny vplyv na územie vyžadujúci si osobitný režim ochrany v zmysle platnej legislatívy na úseku ochrany prírody a krajiny, je potrebné v Správe o hodnotení navrhnúť primerané

opatrenia na zmiernenie negatívnych faktorov. ► **nepočíta sa so žiadnymi negatívnymi vplyvmi na územie vyžadujúci si osobitný režim ochrany**

- Pri príprave správy o hodnotení strategického dokumentu zohľadniť všetky stanoviská a vyjadrenia, ktoré boli zaslané k oznámeniu o strategickom dokumente a k rozsahu hodnotenia. ► **je zohľadnené v návrhu ÚPD a správe o hodnotení**
- Ak sa počas vypracovania Správy o hodnotení vyskytnú nové skutočnosti súvisiace s predmetom posudzovania, je potrebné ich uviesť v Správe o hodnotení. ► **nové skutočnosti sa nevyskytli**

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali

doc. Ing.arch. Jaroslav Coplák, PhD.

odborne spôsobilá osoba na posudzovanie vplyvov na ŽP (č. 485/2010/OHPV)

X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom pre vypracovanie správy o hodnotení

Použité boli podklady uvedené v kapitole VI., časti C tejto správy o hodnotení.

Kompletná textová a grafická dokumentácia – návrh územného plánu obce Horné Hámre je počas prerokovania k dispozícii u navrhovateľa.

XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov oprávneného zástupcu navrhovateľa

V Horných Hámroch, august 2023

Ing. Milan Mokrý, starosta obce

.....

(podpis, pečiatka)